Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совеэдэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 134 (13623) | 1974 оной июниин 11, вторник | Сэн 2 мүнгэн

БҮГЭДЭ НИИТЫН ХЭРЭГ

Манай Совет гүрэнэй хүн турэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээ-
...й коммунизм тээшэ амжалтатайгаар дабшажа ябаха үедэ
...ад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ тон ехэ уд-
...шанартай гэжэ партиимнай XXIV съездын түүхэтэ шиид-
...бэринүүд соо хэлэгдэнэ. Коммунис партиингаа табиһан энэ
...ухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ниитын эмхинүүд
... үүргэ дүүргэхэ ёһотой юм.

Ниитын эмхинүүдэй нэгэн — нүхэдэй сүүд болоно. Тэрэ
...мнөө хаа хаанагүй — промышленна предприятинуудаар,
...ганизацинуудаар, колхоз, совхозуудаар, эмхи зургаануу-
...ар байгуулагданхай. Ганса манай Буряадай республикада
...хэдэй 1100 сүүд тоологдоно.

Нүхэдэй сүүдэй уялга, зорилгонууд ехэхэн юм. Тэрэ ха-
... ажалда, социалис зөөридэ коммунис ёһоор хандадаг,
...ниитын ёһо гурим, ажалай журам нягтаар сахидаг бай-
...ар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ уялгатай юм. Архи ходо
...даг, ааша гаргадаг, арадай зөөри үридэг, гэр бүлэдөө, үри
...үгэдтэеэ харша хүнүүдтэй нүхэдэй сүүд шанга тэмсэл хэ-
... ёһотой гээшэ.

Ажалшадые хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуу-
...й ябуулжа байгаа хүдэлмэридэ горитойгоор туһалжа бай-
...г нүхэдэй сүүдүүд манай республикада үсөөн бэшэ. Жэ-
...элхэдэ, Октябрьска районой мяха-консервын комбинадай
...ай гэдэһэ, дотор сэбэрлэдэг заводой коллективэй дунда
...хэдэй сүүд эдэбхитэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлнэ. Үн-
...рөөшэ 1973 ондо энэ сүүд 33 хэрэг хаража үзөө. Ажа-
...й журам, ниитын гурим эбдэһэн, гүрэнэй зөөри хулууһан
...нүүд хатуу зэмэдэ хүртөө.

Түнхэнэй совхозой Шэмхын отделениин нүхэдэй сүүд муу
...ээр хүдэлнэ. Энэ сүүд өөрынгөө үүсхэл оролдолгоор ма-
...й гүрэнэй хуули, ёһо гурим хазагайруулдаг ушар эли-
...үлэн, заседани дээрээ ходо хаража байдаг. Сүүдэй заседа-
... һайн бэлэдхэлтэйгээр, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үн-
...рдэг. Иимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болохо.

Гэбэшье нүхэдэй олохон сүүдэй хүдэлмэридэ дутуу дунда-
...уд үзэгдэһөөр. Олонхи аймагуудай ажалшадай депутадуу-
...й Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, профсоюзай органи-
...цинууд нүхэдэй сүүдтэ һаналаа гүйсэд табинагүй, тэдэ-
...ие һулаар хүтэлбэрилнэ, хүдэлмэридэнь мүртэй туһа хүр-
...згүй. Энээниие иимэ жэшээ дээрэһээ харуулжа болохо.
...шүүрэй аймагта нүхэдэй 54 сүүд бии юм. Үнгэрөөшэ
...эдэ тэдэнэй 20-нь нэгэшье хэрэг хараагүй. Яруунын
...агай 30 сүүдэй 13-иинь ороймдоо хүдэлөөгүй гэхэдэ ал-
...у болохогүй. Хурамхаанай леспромхозой, Татауровай авто-
...шина заһабарилдаг заводой, Мухар-Шэбэрэй «Одон» сов-
...зой, Улаан-Үдын хирпиисын заводой нүхэдэй сүүдүүд жэ-
...й туршада арай гэжэ 1—2 хэрэг хараһан байна.

Зарим аймагуудта нүхэдэй сүүдэй һунгалта саг болзортоо
...эргэгдэнэгүй. Хойто-Байгалай Дээдэ-Заимка тосхоной нү-
...эй сүүдэй гэшүүд 4 жэлэй туршада шэнэдхэн һунгагдаа-
...й.

Нүхэдэй сүүдэй һайнаар хүдэлхын тула тэрэнэй түрүү-
...шээр, гэшүүдээр түрүү, хүн зондоо хүндэтэй, ажабай-
..., ёһо гурим, хуули мэдэхэ хүнүүдые һунгаха хэрэгтэй.
...рин тиихэдэ зарим тээ энэ шухала асуудалда зохихо ан-
...рал табигданагүй. Тиин Улаан-Үдэ хотын 6-дахи домо-
...равлениин нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшээр энэ тушаал даа-
... шадахагүй хүн һунгагдаа. Иимэрхүү ушарнууд республи-
...мнай бэшэшье предприяти, организаци, колхоз, совхоз,
...хи зургаануудаар үзэгдэнэ. Энэл шалтагаанһаа болоно,
...эдэй зарим сүүд ехэнхидээ муугаар хүдэлнэ.

Ажалшадай Соведүүдэй зарим гүйсэдхэхэ комитедүүд,
...рофсоюзай организацинууд, арадай сүүд, прокуратура, ми-
...ци нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэдые, гэшүүдые саг үргэлжэ
...гажа, тэдэнтэй суглаа, зүблөө, семинар үнгэргэжэ байха
...гатай. Гэбэшье зарим тээ тиимэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй.
...имэһээ нүхэдэй сүүдэй олонхинь уялга зорилгоёо һайса
...гоногүй, заримдаа буруу шиидхэбэринүүдые абана.

Республикадамнай нүхэдэй сүүд ямараар хүдэлжэ байнаб
...э Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум һая-
... ээлжээтэ заседани дээрээ хаража үзөөд, ажалшадай Со-
...үүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые, профсоюзуудай организа-
...нуудые, юстициин министерствые нүхэдэй сүүдэй хүдэлмэ-
...дэ байгаа дутуу дундануудые дары усадхахыень уялга-
.... Республикын Верховно Соведэй Президиумэй тус тог-
...ные хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула Соведэй, профсоюзай,
...тициин бүхы органууд шухала хэмжээ абаха ёһотой.

Партиин хараалһан үргэн ехэ социальна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тулада ажалай коллектив бүхэн, ажалшан бүхэн үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ саашадаашье улам ехэ хубитаяа оруулха, ниитын баялигые сахин арьбажуулха ёһотой.

(СССР-эй бүхы һунгагшадта, гражданинуудта КПСС-эй ЦК-гай Хандалгаһаа).

1974 1974 ИЮНИИН 16 ВОСКРЕСЕНИ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ һунгалта

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Хяагтын аймагай „Заря" колхозой һаалишад энэ жэлэй түрүүшын хахад соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө болзорһоонь 33 хоногоор урид дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур үшөө 850 центнер һү худалдаха зорилго тэдэнэр табина.

Хяагтын аймагай колхоз болон совхозуудай малшад партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Тиигэжэ малшадай дунда социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэрээ бэлэй.

Энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон «Заря» колхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалай түрүүшын ехэ амжалта туйлаба. Жэлэй түрүүшын хахад соо колхозой һаалишад 2200 центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабаритай байһан һаа, майн 28-най байдалаар 2275 центнер тоһоной заводто оруулһан байна. Энэнь нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 2,1 дахин ехэ болоно.

Колхозой һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй дундаһаа Полкановска фермые (даагшань Л. Г. Игумнов) онсо тэмдэглэхээр. Фермын һаалишад ба мал адуулагшадай ажал хүдэлмэриие тэрэ шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

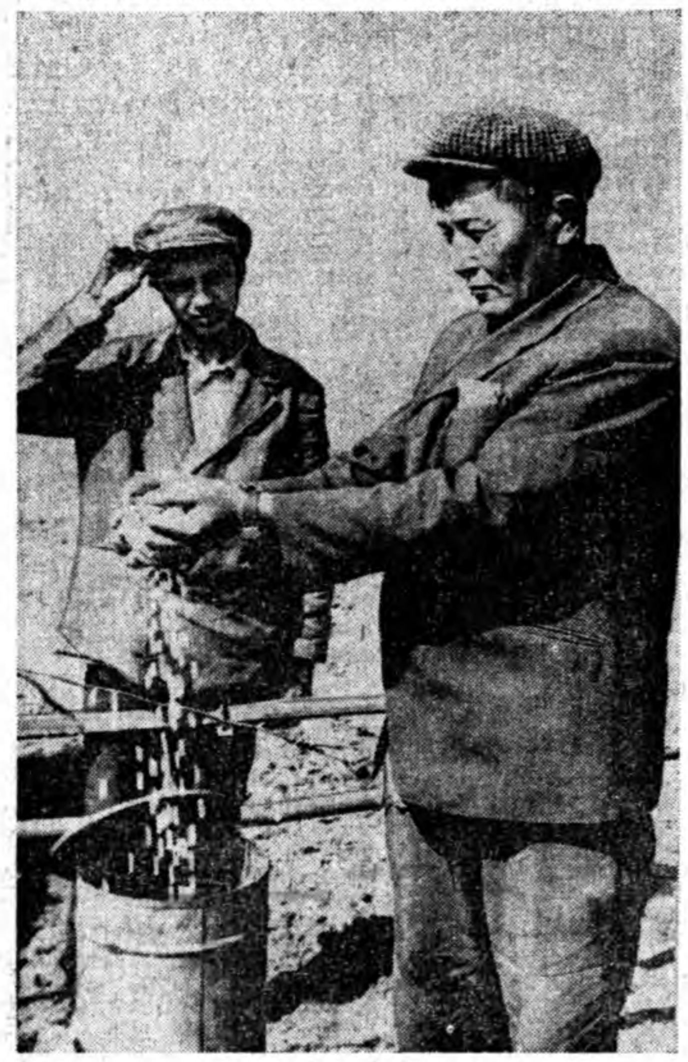
Ажахын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Е. И. Бухольцева, М. А. Посохова, А. А. Кондратьева гэгшэд һайн дүнгүүдые туйлажа, түрүү һуурида гаранхай. Тэдэнэр энэ жэлэй январь—май һаранууд соо даажа абаһан үнеэн бүриһөөнь 800 гаран килограмм һү һаагаа.

— Ажахымнай һаалишад түрүүшын амжалтаар урмашажа, үшөө һайнаар хүдэлхэ зорилго табина. Туйлаһан энэ амжалтаяа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулнабди. Өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, июлиин 1 болотор хахад жэлэй түсэбһөө үлүү 850 центнер һү гүрэндэ тушааха зорилго табинхайбди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Алексей Георгиевич Нечаев хөөрэнэ.

Эдэ амжалтанууд колхозой һаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, ёһотоор хүтэлбэрилһэнэй ашаар туйлагдаа. Энэ хэрэгтэ коммунистнуудай оруулһан хубита ниилээд ехэ гэжэ тэмдэглэмээр.

«Заря» колхозой һаалишадай амжалтада зорюулагдажа, ажалай алдар солын туг үргэгдэһэн байна.

Б. ВАНЧИКОВ, манай корр.

Химнын совхозой үнинэй кукурузашан, КПСС-эй гэшүүн Бимба Ринчинович Жамбалов жэл бүри баян ургаса абажа, Сэлэнгынгээ аймаг дотор эрхимлэжэ гарадаг. Тэрэ кукуруза тариха газараа һайнаар үтэгжүүлдэг, хаһа сагтань эрхим шанартайгаар хахалдаг, ургасынгаа хойноһоо оролдосотойгоор харууһалдаг юм. Мүнөө жэлдэ поли дээрэ 600 тонно шэбхэ, 80 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа. Тиигэжэ даалгагдаһан 360 гектарай тус бүриһөө 250 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоо ургуулха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Октябриин Революциин» орденто, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор В. Р. Жамбалов (баруун гарһаа), тэрэнэй туһалагша И. Снеговской; һүүлшын гектарта кукуруза таринжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУЛТАДАА НЭГЭ ХҮН ШЭНГЕЭР

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй актова зал соо Ивалга тосхондо ажаһуудаг һунгагшад олоороо сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Сэлэнгын 379-дэхи һунгуулиин округһоо депутадта кандидат Ж. Б. Санжиевтай, Буряадай АССР-һээ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Загарайн 519-дэхи һунгуулиин округһоо депутадта кандидат П. В. Трифоновтэй уулзаба.

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь Э. И. Буерачный уулзалга нээгээд, депутадта кандидат Жамбал Биликтуевич Санжиевай этигэмжэтэ нюур Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын зоотехник-селекционер Е. С. Славинада, депутадта кандидат Петр Васильевич Трифоновэй этигэмжэтэ нюур Ивалгын дунда һургуулиин багша Л. И. Подзоровада үгэ үгэбэ.

Этигэмжэтэ нюурнууд депутадта кандидадуудай ажалай намтар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Хонишон, тракторист зониие гүрэн түрын дээдэ органдо дэбжүүлһэн ушар гансал социалис орондо боломоор, тиимэһээ арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө, парти, правительствынгаа ябуулжа байһан политикын түлөө нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэе гэжэ Е. С. Славина, Л. И. Подзорова хоёр һунгагшадые уряалаа.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын түрүү хонишон Е. Ц. Бадмаев, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат, республиканска хүдөө ажахын туршалгын станциин эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ П. Л. Лоскутников, Ивалгын больницын врач Л. Н. Галина болон бусад үгэ хэлээ. Эдэнэр һунгалтын удха шанар тухай, ажалшадайнгаа коллективүүдэй хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хөөрөө. Июниин 16-най үдэр коммунистнууд болон партийнабэшэ зоной бата нэгэдэлэй кандидадууд Ж. Б. Санжиев, П. В. Трифонов гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Удаань Ивалга тосхоной уран һайханай бүлгэмэйхин концерт харуулаа.

Урда үдэрынь Ж. Б. Санжиев, П. В. Трифонов гэгшэд Тарбагатай тосхондо ажаһуудаг һунгагшадтаяа уулзаба.

...ШАНАР ҺАЙНТАЙГААР ДҮҮРГЭБЭ

...алай Улаан Тугай ...то Иван Ефимович ...кинай даадаг звено ...абха 180 гектар... богонихон бол..., һайн шанартай... таринжа дүүргэбэ. ...эгшэ жэлдэ энэ ажалша бэрхэ коллектив абаһан уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ онсо шалгаржа гараһан юм. Тэрэ амжалтаяа арьбадхахын тула энэ звено габшагай хоёр һарын туршада ехэхэн хүдэлмэри хэжэ гараба гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Түс звено хартаабха тариха газартаа наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэреэ һайнаар дүүргэжэ шадаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Бояркинай звено ургасынгаа хойноһоо харууһа хэжэ захалба. Хартаабхын эшын гарахаһаа урид газараа хоёр дахин борнойлжо, ногоо усадхадаг заншалтай. Мүнөө энэ хүдэлмэреэ тэдэнэр түлэг ябуулжа байнхай.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ энэ ажалша бэрхэ коллектив 50 гектарай га бүриһөө 200 центнер, харин 170 гектар дээрэһээ 22100 центнер хартаабха хуряаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

А. БОЯРКИН, Ивалгын ОПХ-гай парткомой секретарь.

...АНДАЛГАДА ХАРЮУ БОЛГОН

...ет ороной бүхы һун... эрхэтэндэ хандаһан ...эй ЦК-гай Хандалгые ...ай хүдөөгэй ажалшад ...ехэ дэбжэлтэтэйгээр, ... зүрхэнһөө һайшаан, ...хол баяртайгаар угтаа. ...ее арадай эгээн дээ...саг түрэ — СССР-эй ...но Соведтэ һунгахаяа ...э байхадаа Мухар...эй аймагай колхоз, ...нуудай малшад, меха...рнууд хүдэлжэ бай...эртаа шадаал һаа ехэ ...э туйлаха, түсэб, уял... амжалтатайгаар дүүр...эжэ оролдоно.

...нгаая аймагай ажахынуудай һаалишад, малшадай дунда мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрэнхэй. Тиигэжэ «Знамя Ленина», «Родина», «Коммунизм», «Путь Ленина» колхозууд аймаг соогоо эгээн түрүүлэн, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Тусхайлбал, «Знамя Ленина» колхоз байгша оной түрүүшын хахадта бүхыдөө (түсэбһөө гадуур тушааха даабаритаяа) 4.800 центнер һү гүрэндэ худалдаха ёһотой байһан аад, мүнөө июниин 5-най мэдээгээр 5.073 центнер сагаан эдеэ һүнэй комбинадта оруулаа. Харин нёдондо энэ үедэ ажахын фермэнүүд бүхыдөө оройдоол 3.307 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушаагаад байгаа юм.

Энэ жэлдэ колхоз дотор һү һаалиие эрид дээшэлүүлхэ, түсэб, даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ Дээдэ-Һутайн фермэ (даагшань М. Е. Сучков) горитой хубитаяа оруулаа. Эндэхид гансашье колхоз соогоо бэшэ, бүхы аймаг доторoo социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Фермын түрүү һаалишан Пелагея Рымарева үнгэрэгшэ май һарада үнеэн бүриһөө 284 килограмм һү һаагаад, жэлэй үнгэрһэн 5 һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1.200 гаран килограмм һү абаһан байна. Үнинэй һаалишан Евгения Сластина түрүү нүхэрһөө тиимэшье ехэ гээгдээгүй. Мүнөө эндэхид малаа зунай бэлшээридэ гаргаад, һү һаалиа үшөөл дээшэлүүлнэ.

Бүхы дээрээ «Знамя Ленина» колхоз хахад жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1.000 гаран центнер һү гүрэндэ худалдаха зорилготой. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын фермэнүүдһээ сүүдхын 38—40 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдана.

В. ШИРДАРМАЕВ, «Ленинэй зам» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

...АЖАЛАЙ ШЭНЭ АМЖАЛТААР!

„Южкузбассуголь" комбинадай „Распадская" шахтын барилгашадта, проходчигуудта, хабсаргагшадта, тэрэнэй барилгада хабаадагшадта, энэ шахтын хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, алба хаагшадта, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудта

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Ажалай ехэ амжалтаар — жэлдээ 2 миллион тонно ...рһэ үгэхэ хүсэтэй «Распадская» шахтын түрүүшын ...ээнэй барилгын дүүрэһээр ба шулуу нүүрһэ малтан ...а түсэбтэ даабаряа энэ шахтын үлүүлэн дүүргэ...рнь Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна ...тет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Таанадые ха...аар амаршална. Шахтын ашаглалгада оруулагдаха..., хара металлургиин предприятинуудта Кузбассай ...элогдодог эрхим һайн шанартай шулуу нүүрһэн улам ... абтадаг болохо.

Шахтын баригдажа эхилһэнһээ хойшо ашагта малта... шэнжэлэн нээлгын-геологическа хүшэр бэрхэтэй эрхэ ...алда газар доогуур 30 гаран километр шахтын нүхэн ...гдаа, барилгын ба хабсаргалгын ехэ хүдэлмэри хэг..., шулуу нүүрһэ малтан абалга бүрин оньһожоруу...даа, автомадаар хангагдаа.

Барилгын ба хабсаргалгын хүдэлмэринүүдэй һайн шанар, үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үндэһэлэн, шахта баригшадай ба ашаглалгада үгэгшэдэй эршэтэ ажалай, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэриин ашаар хүдэлмэриин хүсые түргөөр ашаглалгада оруулжа, сүүдхэдээ дунда зэргээр 5500 тонно шулуу нүүрһэ малтан абадаг болоһон байна.

Шахтын хоёрдохи ээлжээнэй барилгые шахта баригшад түргөөр дүүргэхэ, шулуу нүүрһэ малтан абалгые, мүн ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ талаар даабаряа шахтернууд амжалтатайгаар дүүргэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд, Таанадта ажалай шэнэ амжалта туйлалтануудые хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Манай агууехэ үе сагта хүрэмэ зохёолнуудые бүтээхэ, мүнөөнэй байдалые экран дээрэ үнэншэмэ зүбөөр тобойсо харуулха гээшэ совет кинематографистнуудай үндэр уг зорилго болоно. Һаяхан 50 жэлэйнь ойн гүйсэһэн М. Горькиин нэрэмжэтэ хүүгэдэй ба эдиршүүлэй фильмүүдэй түбэй студи энэ хүндэтэ зорилго шиидхэлгэдэ ехэ туһа хүргэдэг юм. Совет киноискусство хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө студиие Октябриин Революциин орденоор шагнаһан байна.

Энээндэ зорюулагдаһан баярай суглаан Киногой түбэй байшан соо болобо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое суглаанда хабаадагшад Хүндэлэлэй президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин үгэ хэлэхэдээ, үндэр дээдын шагналаарнь студиин коллективые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро В. В. Гришин Октябриин Революциин орден студиин тугта зүүбэ.

Студиин директор Г. И. Бритиков, РСФСР-эй арадай артист В. В. Тихонов, РСФСР-эй арадай артист кинорежиссер С. И. Ростоцкий үндэр дээдын шагналайнь түлөө студиин хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэһөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада баяр баясхалан хүргэһэн байна. Студиин хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа, хүсэл зоригоо партиин хэрэгтэ, коммунизм байгуулгада зорюулха юм гээд найдуулба.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалга бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар абаһан байна.

(ТАСС).

Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Португалиин Республикын хоорондо дипломатическа харилсаа холбоо тогтоохо тухай хамтын коммюнике

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа холбоо 1974 оной июниин 9-һөө тогтоохые Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство ба Португалиин Республикын саг зуурын правительство үгэеэ ойлголсобо.

Шадаал һаа түргөөр элшэн сайдуудаа эльгээлсэжэ, дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдые нэгэ нэгэндээ бии болгохо тухай үгэеэ ойлголсоһон байна.

Амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай, ООН-ой Уставай уг зорилгонуудые, гол ёһонуудые сахиһанай үндэһөөр харилсаа холбоогоо хүгжөөхые хоёр тала зүбшэн хэлсээ. СССР-эй ба Португалиин хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ, Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ юм гээд этигэн найдажа байһанаа эдэнэр мэдүүлнэ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАҺАНАЙ АШАГ ҮРЭ

Туйлаhан үрэ дүнгүүдээ сасуулан хаража үзэхөөр, түрүү дүй дүршэл дабтахаар, бэе бэедээ нүхэр ёhоной туhаламжа үзүүлхээр социалис мүрысөө дэлгэрүүлээд байбал, үйлэдбэри амжалтатайгаар хүгжэдэг, түсэб дүүргэгдэдэг гэжэ бодото дүй дүршэл харуулаа.

Манай «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» орденто «Электромашина» заводой коллектив социалис мүрысөөе улам саашань хүгжөөнэ. Москвагай «Компрессор» заводой үүсхэлые дэмжэжэ, 1974 оной угтамжын түсэб баталан абаhан байнабди. 1974 оной гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаhантай сасуулхада, 1,5 миллион түхэригөөр үлүү ехэ продукци бүтээн гаргаха, продукци үйлэдбэрилгэ ба худалдалгые 7,5 процентээр дээшэлүүлхэ тухай энэ түсэб доторнай хэлэгдэнэ.

Угтамжын түсэб хадаа социалис мүрысөөнэй хүгжэлтын саашанхи шата, түрүү, булюу онол аргань болоно гэжэ тоолонобди. Энэ түсэб хүдэлмэришэдэй өөhэдынь эдэбхи үүсхэлээр, халуун хабаадалгатайгаар зохёогдоно гээшэ. Тиихэдээ үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана. Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, олон янзын hайн шанартай хэрэгсэл, зүйлнүүдые бүтээхэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ тухай угтамжын түсэб дотор хараалагдана.

Заводой баталан абаhан угтамжын түсэб хүдэлмэришэдэй өөhэдын түсэб, мүн бригада, мастерска участогуудай, гол цехүүдэй социалис уялгануудта түшэглэдэг.

Тиимэhээ угтамжын түсэб бодото үндэhэ hуури дээрэ зохёогдоо гэхээр. Тиигэбэшье тэрэнние бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы коллективэй хүсэ шадал эмхидхэн зорюулха, ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэй юм.

Манай коллектив угтамжын түсэб зохёоходоо, үйлэдбэриингөө талмайе, бии байгаа техникэ, түхеэрэлгэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ гэжэ хараалhан байна. Мүн техническэ талаараа хүсэц hайнаар баримталагдаhан техническэ нормо хэрэглэхэ, нэгэ хүдэлмэришэнэй олон станок хангаха, мүн хэдэн мэргэжэл шудалха асуудалда бага бэшэ анхарал хандуулагдаа.

Түсэб дотор хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Хүдэлмэришэднай Москвагай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ электромашина бүтээлгын «Динамо» заводой хүдэлмэришэдэй жэшээгээр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэй түсэб зохёоhон юм. Иимэ хубиин түсэбүүд бригадын, участогай, цехэй, мүн бүхы заводой коллективэй бэелүүлхэ зорилготой нягта холбоотой юм. Өөhэдынгөө хубиин түсэбые, социалис уялгануудаа дүүргэхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар заводой коллектив табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй даабари, 1974 оной түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэhэн байна.

Хүдэлмэришэдэй хуби хүбиингаа түсэб дүүргэхын түлөө мүрысэхэдэ, бүхы үйлэдбэридэ ашa туhатай. Хүн бүхэнэй hайн үрэ дүн туйлахада, шадал зоригоо гарган ажаллахада, хамтын ажал хэрэг урагшатай байдаг гэжэ hайн мэдээжэ. Энээнэй ашаар манай коллектив ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар 1975 ондо туйлагдахаар хараалhан хэмжээе бүри энэ жэлдэ дүүргэхэ юм.

Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл уялгануудаа дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ амжалта туйлажа байна. Хүдэлмэришэд Михаил Волков, Лидия Гараева, Михаил Ильин, Мария Фомина болон бусад олон хүдэлмэришэд байгша оной түсэбые болзорhоонь уридшалан дүүргэхэ гэhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, сентябрь, декабрь hарануудай даабари дүүргэжэ эхилээ.

Олонхи хүдэлмэришэд июль—августын түсэбөөр ажаллана. Хэдэн залуу хүдэлмэришэд, нэрлэбэл, аха дүү Тимофей, Иван Зайцевтан, фрезеровщигууд Вячеслава Ненашева, Геннадий Горских, утаhа оройгшо Людмила Черепова энэ жэлэй түсэб дүүргээд, табан жэлэй hүүлшын жэлэй даабаряар ажаллажа байна.

Детальнуудые сэбэрлэгшэ Дорофея Лукашенко, токарьнууд Лазарь Чебунин, Владимир Мещеряков, мүн Дмитрий Архиповай даадаг слесарьнүүдэй бригада, Галина Борисюк гэгшын хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада, Василий Свиридэй хэб хэгшэдэй бригада, мүн үйлэдбэриин бусад зарим түрүүшүүл табан жэлэйнгээ даабарие В. И. Ленинэй түрэhэн 105 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абанхай.

Ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ гээшэ ехэ шухала юм. Энэ хадаа угтамжын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ бага бэшээр нүлөөлдэг. Хамта дээрээ 38 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ 125 хэмжээ ябуулга энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаа. Эдэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, электромеханическа цехтэ частьнуудые хадагалха оньhожоруулагдамал склад газар доро түхеэрэгдээ. Тиигэжэ 50 дүрбэлжэн метр үйлэдбэриин талмай сүлөөлэгдэhэн, частьнууд холын газарhаа зөөгдэхөө болинхой. Кран бүтээлгын цехэй кузнечнэ участогта оньhожоруулагдамал стеллаж хэгдэжэ, 10 дүрбэлжэн метр үйлэдбэриин талмай сүлөөлхэ арга олгогдоо.

Үйлэдбэриин олон участогууд хоорондоо түмэр замаар холбогдоо. Ехэ ашаа ашаха, буулгаха, узел, агрегадуудые зөөхэ механизмууд хэрэглэгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй үрэ дүн согсолон гаргахада, бүтээгдэдэг продукциин шанар заатагүй хараада абтадаг юм. Заводой бүтээн гаргадаг продукциин 44,5 процентнь дээдэ зэргын шанартай, 53,4 процентнь шанарай 1-дэхи категориин гэжэ сэгнэгдэнхэй. Бүхы продукциин 90 процентнь гэдэргээ бусаалтагүйгөөр, ажаглалта, голодоhогүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушаагдана.

Олон станок хангаха, хэдэн мэргэжэл шудалха хэрэг үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Л. Р. Бимбаевай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригада 5 хүнhөө бүридэнхэй юм. Энэ бригада фрезернэ, үрэмдэлгын элдэб янзын 13 станок хангадаг болоо. Олон станогуудые хангахын тула хүдэлмэришэд хэдэн мэргэжэл шудалаа. Бригада продукциингаа 96 процентые гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушаана. «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэ хүртэhэн Григорий Филиппович Тимофеев эрхим шанартай продукци бүтээхэhээ гадна, 6 станок хангадаг юм.

Угтамжынгаа түсэб дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүн саг соонь гаргаха, тэдэниие бултанда мэдээжэ болгохо, сасуулан хаража үзэхэ асуудал партийна, профсоюзай организацинуудай, заводой дирекциин саг үргэлжэ анхардаг асуудал болонхой. Энэ хэрэгтэ моральна, материальна урмашуулга ехэ удха шанартай юм. Урмашуулгын ямар нүлөө үзүүлдэг, хүдэлмэришэдэй ямар урмашуулга үнэтэ дээрэ тоолодог байhые элирүүлхэ зорилгоор электромеханическа цехтэ түсхай шэнжэлгэ хэгдээ. Энэ юу элирүүлээб гэхэдэ, инженер, технигүүд нэмэлтэ түлбэри абаха, харин хүдэлмэришэд үнэтэ бэлэг, туристическэ путёвкоор шагнагдаха дуратай байба. Моральна урмашуулгануудай дундаhаа «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэлгэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг юм байба.

Заводто хэрэглэгдэдэг моральна, материальна урмашуулга нэгэл уг зорилгодо — угтамжын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Манай коллективэй энэ тэмсэлдээ муу бэшэ ашаг үрэ туйлажа байhые бодото ажал хэрэгнай гэршэлжэ үгэнэ. Продукци бүтээн гаргаха, худалдаха түрүүшын кварталай түсэб 105,2 процент дүүргэгдээ. Түсэбhөө гадуур 227 мянган түхэригэй продукци худалдагдаhан байна. Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй түрүүшын кварталтай сасуулхада, 17 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Хүдэлмэришэд социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна гэхэ үндэhэ hуури бии гэжэ хэлэхээр.

Н. ДЕМИН,
заводой хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар инженер.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ габшагай алхамууд

ЭБТЭЙ ЗОН ХАДА УРБУУЛХА

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай коллектив жэлhээ жэл бүри улам ехээр барилга хэнэ. Бидэнэр үнгэрhэн жэлдэ 16 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байра бариха даабаряа 17 мянганда хүргөө hэмди. Манай коллектив энэ жэлдэ 22 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые барихаар даабари абаhан байна. Энэ даабаряа дүүргэхын тула бидэнэр оролдожо байнабди. Оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана.

Манай управленидэ шулуушадай зургаан бригада эмхидхэгдэhэн юм. Бригаданuудай коллективүүд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн хараа зорилготойгоор ажаллана.

Манай үнинэй шулуушан, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий эрхим түрүү ажалаараа Буряадай барилгашадай дунда суурхаhаар үнинэй. Тэрэнэй даадаг бригадын шулуушад үндэр бүтээсэ туйлана. Түс бригадын коллектив нёдондо жэл бригадна подрядаар барилга хэжэ эхилээ hэн. Шэнэ арга хэрэглэhэнэй ашаар эдэнэр түргэнөөр барилга хэдэг болоо. Үнгэрhэн жэл соо энэ түрүү коллектив 60 бүлэ айлай орохо гэр, 1320 үхибүүдэй hураха hургуулиин, залуу барилгашадай хамтын байрын байшангуудые саг болзор соонь барижа дүүргэhэн юм. Эдэнэр түргэнөөр барилга хэхын хажуугаар материал ехээр арьбалдаг болоо.

Байгша оной эхинhээ шулуушадай дүрбэн бригада бригадна подрядаар барилга хэжэ эхилээ. Шэнэ аргын hайн талань олон аа б даа. Бидэнэр барилга хэхэдээ договор баталнабди. Энэ договор соо али зэргын материал гаргашалха, барилгые ямар болзор соо дүүргэхэ тухай сүм хэлэгдэдэг. Договор дээрэ управлениин хүтэлбэрилэгшэд, бригадын гэшүүд гараа табидаг. Энэ документын лэ ёhoop барилга хэгдэхэ юм. Бидэнэй hаадгүй ажаллахын тула барилгын материал таhалгаряагүй асарагдажа байха ёhотой. Манай управлениин хүтэлбэрилэгшэд энэ уялгаяа hанаhанда хүрэмөөр дүүргэнэгүй гэжэ хэлэхэ байнаб.

Минии даадаг бригадын шулуушад байгша оной февраль hара соо 120 бүлэ айлай орохо гэр барижа эхилээ hэн. Энэ гэрэй барилгада бригадна подряд хэрэглэн, договор баталаа hэмди. Түрүүшээр хирпиисэ, цементын холисо дуталдажа, бидэниие нилээд hаатуулhан юм. hүүлэй сагта энэ дутагдал усадхагдаhан байна. Мүнөө барилгын материал хоёр-гурбан халаан соо хүрэхөөр асарагдана. Эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, одоол хаба шадалаа харуулха арга боломжо бидэнэртэ бии болоод байна. Бригадымнай хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэлhээ ехэхэн юумэ дулдыдаха болоно бшуу.

Бригададамни мүнөө 15 хүдэлмэришэн тоологдоно. Бидэнэр шулуугаар хана бариха, бетоной холисоор шудхалаа хэхэ, сонхын, үүдэнэй холоодо hуулгаха, поол табиха гэхэ мэтэhээ эхилээд бусад олон ажал хэдэг байнабди. Энэ бүхы ажал hайн шанартайгаар бүтээжэ, байрын гэрнүүдэй барилга саг болзор соонь дүүргэхэ гэhэн эрилтэ мүнөө хүдэлмэришэн бүхэнэйнгөө урда табинабди.

Барилгада олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоhон мэргэжэлтэд бидэнэй дунда олон аа б даа.

Жэшээлхэдэ, Анатолий Александрович Брянский арбан зургаадахи жэлээ барилгада хүдэлнэ. Тэрэ республикынгаа ниислэл Улаан-Үдэ хотодо байрын гэрнүүдые, сад-яслиин, hургуулиин, соёлой ордонуудые ехэ олоор барилсаhан байна. Мүнөө барилгашанай эгээл дээдын 5-дахи разрядтай. Бетоноор шудхалаа хэхэдээшье, дархалхадаашье хүнэй хойно ородоггүй юм. Валерий Котов Александр Брянскида ороходоо залуушаг. Гэбэшье тэрэнэй хана барижа байхыень харахадаа, дүршэлтэй бэрхэ шулуушадшье атаархадаг. Валерий гартаа дүйтэй хүн. Оншыерь оложол хирпиисэнүүдые хоноодог. Хэрэггүйгөөр хирпиисэ буталхагүй. Халаан соогоо 2,5—3 кубометр хана барижа, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг.

Евсей Григорьевич Сазонов модошо дархан юм. Сонхын рама, үүдэнэй холоодонуудые hуулгадаг, поол табидаг байха юм. Энэ нүхэрнай одоол харюусалга ехэтэйгээр ажалдаа хандадаг, ажалша бэрхэ хүн юм даа. Ямаршье ажал даалгажа үгэхэдэш, болзор соонь дүүргэhэн лэ байдаг. Иимэ урагшаа hанаатай, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдтэй хамта хүдэлхэдэ, ехэ амар юм. Ажалшье урагшатайгаар бүтэдэг.

Ажалаа эмхидхэхэдээ, түрүү хүдэлмэришэдтэйгөө зүбшэн хэлсэдэг болонхойб. Мүнөө манай дунда ажалай журам эбдэдэг, ажалhаа хожомдодог хүнүүд үгы болонхой. Хүдэлмэриин үедэ hаатажа, үнэтэ сагаа гээхэ ушар үзэгдэхэеэ болинхой. Тиигэжэ халаан соогоо 25—26 кубометр барилга хэжэ, даабаряа 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэбди.

120 бүлэ айлай орохо гэрэй торхыень июлиин 15-да дүүргээд, гэрэй барилгые 10 хоногоор урид дүүргэхээр социалис уялга абаад хүдэлжэ байнабди. Шулуушаднай hүүлэй сагта яhала эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Барилгын материалшье бии. Абаhан уялгаяа дүүргэхэл байхабди. Энэ гэрэйнгээ барилга дүүргээд, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хамтын байра бариха даабаритайбди. Бии байгаа арга боломжонуудаа hайса хараад үзөөд, энэ байрын торхые байгша оной декабриин 1-дэ дүүргэхээр шиидэнхэйбди. Мүнөө хамтын байрын гэрэй hуури табигданхай.

Минии даадаг бригадын хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэhэн юм. Намда, шулуушан А. Брянскида «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэг барюулагдаа hэн. Бидэнэр дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абажа хүдэлжэ байнабди.

Мүнөө Д. Степановай бригадын шулуушадтай мүрысэнэбди. Эдэнэр мүн лэ бригадна подрядаар барилга хэнэ. Һара бүри бидэнэр бэедээ айлшалалсажа, социалис мүрысөөнэй ябаса шалгалсадаг болонхойбди. Ганса мүрысөөнэй дүүргэлтые шалгалсадаг бэшэ, мүн лэ бэе бэедээ зүбшэл заабари үгэлсэдэг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг заншалтайбди. Энэ ехэ hайн үрэ дүн үгэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Бидэнэр саашадаа иимэ эбтэйгээр хүдэлжэ байгаа hаа ямаршье даабари саг болзор соонь дүүргэжэ шадаха байнабди.

П. ГРИГОРЬЕВ,
Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай комплексно бригадын бригадир.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

ТУРКМЕНИИН таряашад намарайнгаа ешмээниие түүбэрилэн хуряажа эхилбэ. Ашхабадска, Марыйска областьнуудай механизаторнууд бусадhaa түрүүлэн комбайнуудаа жолоодожо, таряалан дээрээ гараа. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 20 центнерhээ бага бэшэ ургаса хуряагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ашхабадска областиин «Ленинград» колхоздо таряа хуряалга.

ТАСС-ай фотохронико.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. «Березанское» гэжэ туршалгын-үрэhэ хүрэнгын совхоздо пропашной ургамалнууд 5200 гектар талмай газар эзэлнэ. Механизаторнууд мүнөө кукуруза, наран сэсэг, клещевинэ, кориандрын ургасын хойноhоо харууhа хэжэ эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «передовик» гэжэ үндэр баян ургаса үгэдэг наран сэсэгэй плантаци дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

очерк

БУЛАГАЙ БАЯН

Урдань Булагай баяшуул гансал үмсынгөө малаар суурхадаг байгаа. Мүнөө Гомбо Пансаловые «Булагай баян» гээд наадан hагад нютагайхидынь нэрлэдэг. Энэнь зүйтэйл юм. Ажаhуудаг нютагынь адууhа малай баян бэлшээритэй. харууhалжа байhан хамтынь мал тобир тарган, түлнүүдынь өөдэргэн. Өөрөөшье үнэр баян, ажалай баян дүй дүршэлтэй. Ганса үгөөр хэлэбэл, дүрбэн тэгшэ хүн.

Урзанда үбэл басаганайнгаа хурьгашанаар хүдэлжэ байхада, би тиишэ ошодог бэлэйб. Тиимэhээ тэрэнэй ажалай дүй дүршэлтэй заа-зуу танилсажа. hонирходог болоhон хүм. Колхоздоо түрүү хонишон солотой, гурбан жэл удаа 100 хонин бүриhөө 100 гаран хурьга түлжүүлhэн (тиихэдэ колхоздомнай зуутан үсөөн hэн) энэ ажалша бэрхэ хүн тухай ямаршье аргаар бусадта дуулгаха бодолтой ябагдаа.

Тиихэдэ намтай тохёолдоhон нэгэ ушарые мартадаггүйб. Басаганайнгаа түлөө тэрэ hүни дежурлажа байбаб. Ажалшье урагшатай — 14 хурьган бүрин бүтэн абтаад, hүниин тэнгhээ хойно нэгэ хонин яашье түрэжэ шадабагүй. Айhан тэбдэhэншье байгааб. Энээн тухай дары Гомботондо дуулгаhамни, хэды эсэhэн сусаhан, нойрмогшье hаа. Сэсэгма нүхэрынь бодожо, намтай ошолдоо hэн. Удабашьегүй ульгам гарнуудай ашa туhaap эхир сагаахан хурьгад түрэшэбэ. Одоо даа, тиихэдэл Сэсэгмапаа арба дүү ахирхан хүн болошоходол гээ hэм.

Энээхэн ушар хонишон хүнэй ямаршье үедэ хэды ехэ харюусалгатай байдагые харуулна гээшэб. Оhолдожо, тэрэ үедэ үнтаа гэлэйш, хоёр хурьганай хосорхонь холо бэшэ байгаа.

Булаг... Хони малда ехэл тааруу, зохид нютаг. Хаяа хадхажа, Ногоон-Шулуута, Харганта хаданууд малайлдан байдаг. Багахан хүндыhөө арюухан булаг зун, үбэлгүй бурьялжа, нуга талаяа ундалуулна. Эндэhээ отарынхид жэл бүри 250—350 центнер үбhэ, 20 гектар талмайhaa 600—700 центнер зелёнко хуряадаг юм. Даалгагдаhан участогуудынь отарынгаа дэргэдэ хадаа өөhэдынгөө хүсөөр жэл бүри шэбхэлжэ, hайн ургаса абадаг гээшэ.

Дээдэ-Бургалтайhaa баруулжа hүниин сагта харабал, ямар нэгэн заводой жэрылдэн яларhан галнуудые харахат. Энэтнай шифэрээр хушалгатай, шулуугаар баригдаhан хонидой байра. Досоонь ороходо hаруул, дулаан, хэншэг шэбхын зөөлэн үнэртэй. Утаашань хана дахуулжа табигдаhан ехэ клеткэнүүд — эндэнь томохон болоhон хурьгад собхоролдонод.

Хотоной дундуур үйлсэлжэ табигдаhан багахан клеткэнүүд соо hая түрэhэн ба эхир хурьгад ами-амяараа эхэтээ хамта 3—4 хоногой туршада байгаад, хамтын байрада ороно. Тиихэдэ эхир хурьгад нэгэ бага удааржа ородог. Ехэнхидээл отарын хонид зун, намартаа hайса таргалhanhaa болоходо, hү ехэтэйшье, түлыншье томо дорюун, бүдүүн тэжээлшье хэм соогоо эдидэг. Эдэ бүгэдэ хэнэйшье ойлгожо, тухайлхаар юм аа б даа. Гомбо Пагбаевичай хонидой Ногоон-Шулуутынгаа үбэртэ үглөөнэй шүүдэрээр ундалан, ая ганга, алтаргана, бутуули ногоонуудые шэмхэлэн бэлшэжэ ябахыень Бургалтайн хүн зон яhала хараhан лэ байха. Иигэжэ ажалай амжалтын эхин шата заа заахан hуури табигдажа эхилнэ бшуу.

Гомботоной бүлэ жэлэй ямаршье сагта нара бүтүүдэ ажалаа дууhан хэжэрхидэг заншалтай юм. Шэнэ жэлэй малай тоололгон болоходо, үглөөнэй долоон сагта ошоходомнай, түрэхэ хонидоо үни хада эдеэлүүлhэн, бэлшээридэнь гаргажа байгаа. «Үбэлэй үдэр богонихон даа, орой гаргахын аргагүй», — гэжэ бидэниие зэмэлэнгеэр хаража байгаа hэн. Харин ондоо отарануудай хонидые тоолоходомнай, эдеэлүүлхэ назаашьегүй байгаа бэлэй.

Гомботон хүндэмүүшэ, зугааша бүлэ юм. Табан үхибүүтэй. Ехэ басаган Света 10-дахи класста, Юра — 7-дохидо hуранад. Гэртэнь ороходо ариг сэбэр, мүнөө сагай гэрэй хэрэгсэл хуу бии. Буланда телевизор табяатай. Хажуудахи «Хонишоной буланда» тэрэнэй абаhан уялга: 100 хонин бүриhөө 110 хурьга түлжүүлжэ, толгой бүриень 20-hoo доошо бэшэ килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха, хонин бүриhөө 3,8 килограмм ноохо абаха гэжэ тэндэнь бэшээтэй. Энээнээ заатагүй дүүргэхэб гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Зүб даа, тэрэнэй үгэдэ этигэмээр. Юундэб гэхэдэ, отарын 616 хонин гурбадахи жэлээ түрэжэ байна. Түрүүшын жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга, хоёрдохидо — 106, энэ жэлэй апрелиин хорёодоор 105 хурьган абтаад, үшөө олон хонид хурьгалхаар хүлеэгдэнэ.

Олон жэлдэ хамтын ажалай хойноhоо хүдэр бэеэ, хүсэл зоригоо табижа, унтаха нойроо, ууха сайгаа мартажа ябаhанайнь гэршэ болохо зузаан хабтаhанда хадагалагдаhан тоогүй олон амаршалгын телеграммануд, Хүндэлэлэй грамотанууд, ВДНХ-да хабаадалсагша, коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөндэ илагша гэхэ мэтын үнэмшэлгэнүүдhээ эхилээд, КПСС-эй обкомой, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамота хүрэтэр байдаг.

— Хожомоо минии үрэ хүүгэд, аша гушанар үбгэн баабайнгаа ажалайнь аша габьяае хаража, бодожо ябаха дурасхаалынь болоно бэзэ, — гээд Гомбо Пагбаевич баярлаhан шарайтай болоно.

Ажалай баатар, зургаан жэл удаа зуутанай тоодо орожо алдаршаhан Гомбо Пагбаевичые ажалайнгаа дүй дүршэлэй ямар нэгэн онол арга, нюусые хөөрэжэ үгыт гэжэ гуйхадамнай:

— Хари, иигэжэ ерэhэн лэ хүн асуугша юм. Ямар тиимэ нюуса байханьhэм. Ажаллаха гэбэл ажалла, үгы hаа, өөдөө хараад хэбтэ. Хоёрой хоорондо хонхо болоhоной хэрэггүй, — гэжэ шэрүүншэг үгэ хэлээд, дуугай болошоходонь, онобшо алдагдаба гээшэ гү гэжэ hэжэглэhэмни, нүхэрни хөөрөөгөө саашань эхилбэ. — Минии багада эхэмни «малша хүнэй аман тоhотой, хүбүүмни, малайл хойноhоо ябаарай» гэжэ захидаг юм hэн. Теэд залуу наhандаа эхынгээ захяае тоогоогүй гээшэ хаб. Мүнөө сагта техникэ гээшэ залуу наhые даллана гээшэ аа б даа. Бишье долоон класс дүүргэhээр 10-аад жэл трактористаар, автомашинын жолоошоноор ажаллаад үзөөб. 1962 онhoo эхилжэ хонин ажалтай болоо hэм. Энэ үе соо юумэ үзэгдөө. Мухардажа газардахашье, хара тархяа тоншохошье үе байгаа. Тиибэ яабашье хониной онсо илгаае мэдэжэ абахые ехэ оролдооб. Оролдолгоhoo ошон сасарха гэдэгтэл, бишье юу хээ ойлгожо эхилээ бэзэб.

Жэшээнь, хонин гээшэмнай досоогоо халуун шанартай, булай анганги амитан байшоо. Зунай нэгэ үдэр хонидоо адуулжа ябахадаа, нэгэ хони нюдэлhэмни, тэрэ үдэртөө 17 дахин ундалhан юм. Энээнhээ тобшолол хэжэ, үдэртөө оло дахин уhалдагби. Зоотехническэ заабариишье ёhoop уhан гээшэ ноохоной ургасада ехэ нүлөөлдэг байшоо.

Хониной ноохые хабарай сагта нарибшалан хамгаалха хэрэгтэй юм. Энэ үедэ ноохониинь хүдэлхэеэ забдадаг, мүн хашаг хоротон унажа эхилдэг. Энэ амитанда хазуулhан хонин өөдэлхэшьегүй, хото хорёо шүргөөжэ, ноохоёо удар татан гээдэг шуу. Ушар иимэhээ хашагай унахаhaa тээ урда 3 дахин дуст түрхихэ хэрэгтэй. Гадна бэлшээриень оложо адуулха шухала. Харганаатай, үндэр хагдатай, шугы бургааhатай газарта хашаг элбэг байдаг. Тиимэhээ hалхитайшаг талада, полидо энэ үедэ ябуулхада, таарүү байха.

— Та, хонин бүхэнhөө хэды ноохо абанабта?

— Жэл бүхэн 3,5 килограммhaa доошо абажа үзөөгүйб.

— Гомбо Пагбаевич, хонин юунhээ боложо hүбайрнаб?

— Хээли абадаггүй хонид байжашье магад. Би арбаад жэлэй туршада хонидойнгоо hүбайрхые үзөөгүйб. Юунhээ болодогыень hайн мэдэнэгүйб. Ороопойнь урда, тэрэшье үедэнь ехэнхидээл хада майлаар бэлшээдэгби. Юундэшьеб, хадалиг газарай ногоон нүлөөлнэ аа гү гэжэ hанагшаб. Баhа үрэжүүлэгшэhээ ехэл дулдыдаха ёhотой. Сентябрь hарада Сэсэгмамнай хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлээд, март hарада хурьгадаа тодонобди. Энэ үеын түл бусад сагайхиhaa hайн гэхэ байнаб. Ушарынь гэхэдэ, саг дулаарад гэнэ, үдэр уташаг болонтоно, тэжээл үшөө дундараадүй, иимэhээ хүндэшье, түлдэшье адли тэнюун хаhа ерэнэл даа.

Ажалда хэсүү, шуран солбон, өөртөөшье, бусадташье адли тэгшэ эрилтэ табидаг томоотой хүнүүдээр ажаллахада, бэедэ хүнгэн, ажалда урагшатай гэжэ зон хэлсэдэг. Иимэл хүнүүдэй тоодо Гомботоной оролсодог хадань, хурьгашанаар ошохо залуушуул олон байдаг юм. Мүнөө Света, Саша Сосоровтон, Цырен-Долгор Лубсанова гэгшэд хэнhээшье дутуугүй, эбтэй эетэйгээр ажаллажа байнад. Бүри урда жэлнүүдтэ хамта ажаллажа, дүй дүршэлтэйнь танилсаhан Базарсада Тондонов мүнөө эрхим хонишон болонхой. Нёдондо зуутан болоод, мүнөөшье hайн амжалтатай. Хоёрдохи жэлээ ажаллажа байhан Сосоровтон баhал амяараа отара даажа, ажаллаха хүсэлтэй. «Һайн хонишон болохо» гэжэ Гомбо Пагбаевич магтана. Иигэжэ гансал өөрынгөө хара ами хаража, наранhaa наагуур, намhaa саагуур гээд ябадаг бэшэ, колхозойнгоо хонишодой залуу халаание бэлдэжэ ябадагынь ехэл hайн гээшэ.

Үнгэрhэн намар Борьёогой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев аймагайнгаа түрүү хонишодто хандажа, гээгдэнги ба залуу хонишодто, шефскэ туhаламжа хүргэхэ гэhэн айхабтар hайхан үүсхэл гаргаа бэлэй. Энэ үүсхэлыень аймагай түрүү хонишод ехэтэ hайшаагаа. «Рабдаевай хүдэлөөн» гэhэн нэрэтэй болоо hэн. Түс хүдэлөөндэ харюу болгон, Гомбо Пагбаевич гээгдэнги байдалда ороhон Роман Цыденжаповай отарые шефтээ абаhан юм. Һара бүри 3—4 дахин ошожо, ажалтайнь танилсадаг, зүбшөөл үгэдэг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг болоо hэн. Мүнөө Роман Цыденжаповай отара 100 хонин бүриhөө 90 гаран хурьга абаад, hайн түлжүүлжэ байна.

— Гомбо Пагбаевич Пансаловтай зугаалжа, юу хээ мэдэжэ абаhанайм hүүлээр ажални хүнгэн шэ... болошоо. Би гурбадахи ... лээ ажаллажа байнаб. Ха... оролдолго гаргаашье ... дүй дүршэл гээшэ ехэл ... рэгтэй байна, — гэжэ ... ман Дондокович тон ... тобшолол хэнэ.

...Март hарын эсэс ба... Булагhaa нааша то... бурьюулан «Жигули» ма... наар Гомбо Пагбаевич ... магай түб Петропавловск ошохоёо ябаба. Тэрэ ... сэнгэхээ гү, али эд ... суглуулхаяа ябана бэ... аймгүйсэдкомой зарла... депутадуудай суглаанда ... саг түрын хэрэг шииди... сэхээ ошожо ябаа hэн. ... рэнэй энгэртэхи депута... тэмдэгтэй зэргэлээд, А... лай Улаан Тугай орден ... лөөнэй наранай элшэдэ ... лорно.

Уданшьегүй хүнгэн ма... на Бургалтайн үйлсээр ... билуулжа ябаба. Дайс... даhан хүнүүд гараа үр... орденто хонишониие мэ... шэлэн ёhолно.

— Бага наhандаа ... эсэгэhээ таhараашье ... зүблэлтэ гүрэнэй аша ... haap үншэреэгүй, хүн... зэргэтэй хүн болоод. Паг... үхибүүд ябана даа. Ба... гэр бүлэ болонхой, ... баян, ажалша бэрхэ хүн... болошоо. Одоо Пагба ами... байгаа hаа, юун гэhэн ба... тай, жаргалтай ябаха ... ай хөөрхы! — гэжэ ню... гайм нэгэ үбгэжеэл хүн... машинын хойноhоо hа... шалан, үдэшэжэ ба... hэн.

Зүб даа үбгэн баа... эдэ үгэнүүд. Ажалhaa ... тэй юумэ алтан дэлх... олдохогүй, ажалшаhаа ... дэтэй хүн хүн түрэлтэ... байхагүй.

Һайн даа, минии ну... Гомбо Пагбаевич!

Д. БУЯНАЕВ,
Зэдын аймаг.
«Мир» колхоз.

ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ЭДИ ШЭДИ

1974 ОНОЙ ИЮНЬ

...ЭНЭ КОМПРЕССОР

...жэлэй эсэе багта жэлдээ гуша мянган нимэ компрессорнуудые бүтээдэг болохо. Эды шэнээн олон компрессорнуудые хэрэглэхэдэ арадай ажахы 12,5 миллион түхэригэй алмалта хэхэ юм. (ТАСС-ай корр.).

Одесса.

«...КРАБ» ...АГАҺА ...ЭДЭРНЭ

...С. АЛЕКСАНДРОВА, ...СССР-эй ВДНХ—ТАСС).

...КИРОВЕЦ»

...НЕПОМНЯЩИЙ, ...АПН-эй корреспондент. ...Ленинград.

ГОРОДОЙ АГААР

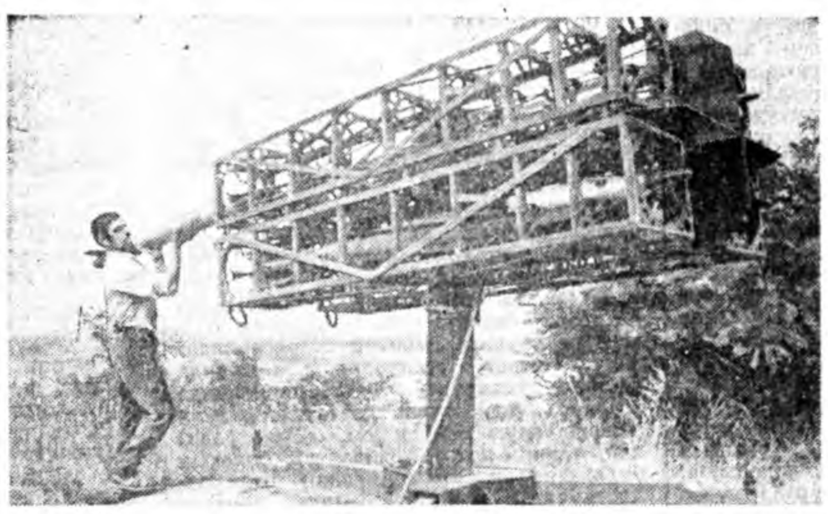
БАРИЛГЫН материалнуудай промышленностьдо аюулгүй байдал сахиагын, усалталгаһаа һэргылгын, газһаа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдэй талаар тусхай институт Новороссийскда эмхидхэгдээ. Институдай хүдэлмэрилэгшэд ехэ ажал хэжэ, тэрэнь мүнөө үрэ дүнгүүдые харуулба.

*Новороссийскын комбинадай предприятинуудта тооһо торхируу һоробхин абаха шэб шэнэ аппаратура тодхоогдонхой. Тэрэнэй ашаар агаарта дэгдэн гарадаг сүүдхэ бүриин тооһоной хэмжээн 12 дахин бага болоо. Санитарна нормын ёһоор нэгэ **кубометр агаарта** 0,5 миллиграмм тооһон хүртэхэ зэргэтэй. Харин Новороссийскын заводуудай хоолойһоо **мүнөө** агаарта 0,2—0,4 **миллиграмм тооһон тунан** гарана.*

Институдай эрдэмтэд бүри бүтээсэ ехэтэй һагшуурнуудые (фильтр) байгуулха хүдэлмэрез үргэлжэлүүлһээр. 1967—1970 онуудта Новороссийскын «Пролетарий», «Октябрь» заводуудта тодхоогдоһон тооһо суглуулан баридаг түхеэрэлгэнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлхын тулада 4 миллион шахуу түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа һэн. Гэбэшье институдай эрдэмтэд гаргашануудые багаа болгохо арга замуудые бэдэржэ байнхай. Имагтал нёдондо жэлдэ тэдэнэй хэһэн шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдые нэбтэрүүлээд байхада, нэгэ миллион үлүүтэй түхэриг алмагдаа бэлэй. Мүнөөхи табан жэлэй һүүл болотор жэл соо хэгдэдэг алмалта хоёр дахин ехэ болохо жэшээтэй.

Мүнөө үедэ Новороссийскда агаарай сэбэр байхын хойноһоо энэ институдһаа, тусхай албануудһаа гадна, цементын комбинадай санитарно-промышленна лаборатори мүн лэ хиналта хэнэ. Гидрометеобюрогой ба санитарна станциин хүдэлмэрилэгшэдэй туһаламжаар түс институт, дээрэ дурсагдаһан албан газарнууд ба лаборатори заводууд шадархи агаарай хойноһоо саг үргэлжэ адаглажа байдаг, агаарай муухай сэбэрыень сүүдхэдээ хэдэн дахин шалгадаг, санитарна нормоһоо үлүү тооһоной бии болохогүйн түлөө тэмсэдэг байна.

Эдуард ГУРВИЧ,
АПН-эй корреспондент.

ЛОКАТОРАЙ экран дээрэ приборнууд сошордомо дохёо үгэбэ: энэ гэһээр мүндэр сохихонь.

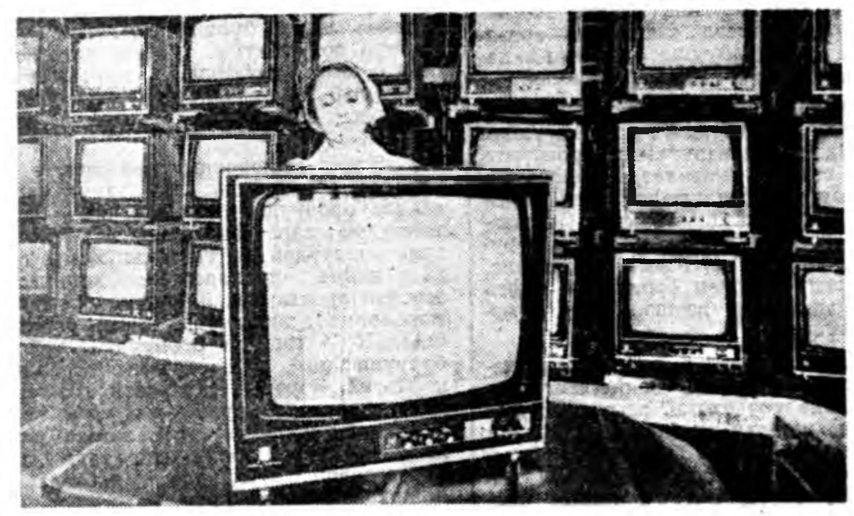
ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн таладань): Молдавиин аэрологическа экспедициин техник-буудагша Иван Чабан ракетэнүүдээ бэлдэнэ.

***

ВОРОНЕЖОЙ «Электросигнал» гэжэ завод минута бүхэндэ дүрбэн телевизор гаргана. «Рекорд» түхэлэй телевизорнууд гоё һайнаар бүтээгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техническэ хиналтын таһагай шалгагша Надежда Салькова «Рекорд-В306» түхэлэй телевизор шалгана.

АПН-эй фото.

ЗАМБУУЛИНАЙ ОНГОСО

ХЭНДЭ НАЙДАХАБ?

Медицинын эрдэмэй кандидат Михаил Алексеевич Новиков, «Ра» гэжэ папируснa онгосоор Атлантикые һэтэ аяншалһан хоёр экспедицидэ хабаадагша врач Юрий Александрович Сенкевич гэгшэд ерээдүйн сагта замбуулинай дайдаар уласхоорондын ниидэлгэ хэхэ олонациональна экипажнуудые бүридүүлгын ухаан сэдьхэлэй онсо илгаануудые шэнжэлһэн байна. Астронавтикын уласхоорондын федерациин XXIV конгресс дээрэ эрдэмтэд энэ асуудалаар элидхэл хээ һэн.

——☆——

Хүн түрэлтэн 2000 жэлэй гаратар океанай оёорые мэдэлдээ абахагүй, ондоо юртэмсэнүүдтэ ошохогүй гэжэ хүндэ ямбатай томо томо эрдэмтэд, томоотой ехэ научна эмхи зургаанууд баталан мэдүүлдэг байна. Эдэ зорилгонуудай алиниинь шье эгээл хүгжэнги түрүү орондо гансаархандань хэр хүшэ хүргэдэхэ хаб даа гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглэнэд. Гайтай ехэ бэрхэшээлтэй нимэ замда хүн түрэлтэн имагтал хамтааран мордожо болохо бшуу.

Энээнтэй дашарамдуулан, эрдэмтэдэй үмэнэ шэнэ, онсо өөрсэ асуудал тобойн гарана: юртэмсэнүүд хоорондын олон һарын ниидэлгын үедэ интернациональна экипажай ухаан сэдьхэлэйнгээ талаар таараха ябадал хайшан гээд хангахаб? Бишыхан ба бүтүү уйтан газарта удаан саг соо байхадаа, экипажай гэшүүдэй ухаан бодол, бэеын тамир хайшаа байха хаб? Ниидэлгын үедэ бүлэг хүнүүдэй ухаан сэдьхэл ямар байха ёһотойб?

Эдэ асуудалнуудта харюусахын тулада Юрий Сенкевич, Михаил Новиков гэгшэд Тур Хейердалай хүтэлбэри доро «Ра» гэжэ папируснa онгосонуудай Атлантика дээгүүр хоёр дахин тамаралгын, 1971—72 онуудта «Комсомольская правда» газетын хэһэн полярна экспедицинүүдэй (Хойто Газарай, Лонгын хоолойн ба Врангелиин аралай арктическа районуудта ябагаар ябалгын), тэрэшэлэн Антарктидада хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдые нарин нягтаар шэнжэлһэн, сасуулһан байха юм.

Нимэ экспедицинүүдые шалэжэ шэнжэлһэниинь дэмы бэшэ. Эдэ бүхы ушарта хүн зонһоо таһаранги бүлэг хүнүүд өөһэдөө бэеэ даагаад, социальна ба байгаалиин ташха ондоо эрхэ байдалда хүдэлөө ха юм. Тэдэнэй хаанашье ябахадань, бодото аюул тохёолдодог, ехээр хүсэ шадалаа гаргаха, ухаан бодолоо гүйлгэхэ ушар дайралдадаг, сагай уларилай бэрхэшээлнүүд ушардаг һэн.

Шэнжэлжэ эхилхэдээ, Новиков, Сенкевич гэгшэд нимэ, жэшээнь, асуудалнуудта харюу үгэхэ зорилго табиһан: хүнүүдые бүлэг бүлэгөөрнь хайшан гээд бүридүүлхэб? Эдэ бүлэгүүд хэды зонһоо бүридэһэн байха ёһотойб? Шэнээр байгуулагдаха экипажнуудта «үбгэжөөлнүүдые», ондоогоор хэлэбэл, урда тээнь экспедицинүүдтэ ябаһан хүнүүдые ямар ёһо гуримаар оруулхаб? Зорилгоёо дүүргэхэ үедэ хүнүүдэй абари зан «мүлихэ» гү, али тад һөөргэ, арсалдаа хёмороото байдал бүри һүжэрөөхэ хэрэгтэ ямар ушар нүлөөлнэб?

Хүнүүдэй ухаан сэдьхэлээрээ тааран ажаллаха асуудал угаа һонирхолтой ба орёо хүндэ гэжэ эдэ экспедицинүүдэй үрэ дүнгүүдые шэнжэлгэ гэршэлэн харуулба.

«Ра» гэжэ онгосоор хоёр дахин тамаралгада хабаадаһан Сенкевич, жэшээнь, һонирхомоор нэгэ нимэ зүйл дурдаба. Хоёрдохи аяншалгын үедэ гараһан арсалдаата, хёмороото асуудалнуудые шиидхэхэдээ, «ветеранууд» («Ра-1» онгосоор тамаралгада хабаадагшад) өөһэд хоорондынгоо арсалдаае шэнэ зонһоо нюуха гэжэ оролдоһон байгаа. Эдэ шэнэ хүнүүд «хариин зон» шэнгеэр үзэгдэдэг һэн. Тиимэһээ тэдэнэй урда өөһэдынгөө зарим тэды «тулюур өөдэгүй» байдалые харуулхань эшхэбтэр шэнги байба ха юм.

Олон национальностиин хүнүүдһээ бүридэһэн бүлэгүүдые байгуулхадаа, нимэрхүү нүхэсэлгэдэ хабаатай онсо илгаануудые хараадаа абаха шухала. Хари хэлэнүүдые болон социальна, арад зоной илгаануудые хүсэд һайнаар мэдэхэгүй дээрэһээ интернациональна экипажнуудай гэшүүдэй хоорондохи харилсаан, мэргэжэлэйнгээ талаар бэе бэедээ хамһалсаха ябадал бирагүйшэг байжа болохо. Үгы буллалдаан эрхэ бэшэ нобшо унжагай шэнжэтэй байдаг. Экипаж дотор бии болоһон бүлэгүүд, ажаглалтын ёһоор, хододоо тогтууритай байдаггүй: тэдэнэй хоорондохи харилсаанууд һайн байһанаа муудажа, муу байһанаа һайн болож болохо.

Эдэ бүгэдэ юрэ бусын зүйл гэжэ Новиков ба Сенкевич тоолоногүй. Хүнүүдэй хоорондо байгуулагдадаг харилсаанууд социальна, мүн арад зоной анханай илгаануудаар тодорхойлогдодог. Тиимэһээ бэе бэеынгээ, хараа бодол тодорхойлходо, бэрхэшээл ушаруулдаг гэжэ тэдэнэр тоолоно. Гэбэшье нимэрхүү бэрхэшээлнүүд заатал һаа үзэгдэжэ байха шэнжэтэй бэшэ юм. Шэнжэлгэ хэһэн авторнуудай һанамжын ёһоор, «эдэ илгаануудые бүлэгэй бии болоһон эхин шата дээрэ мэдэрбэл, зөөлэрүүлхы нүлөө үзүүлдэг». Бэрхэшээлнүүдэй бүри ехэ болохо тума, даалгабаряа дүүргэхэ үедэ хүн бүхэнэй ёһотойл бодото шэнжэ шанар түрүүшын ээлжээндэ табигдадаг. Тиихэл үедэ нягта нэгэдэл бүри ехэ болодог, газаа талын илгаануудай орондо хүнүүдэй бэе бэетэеэ сэхэ харилсаха ябадал тогтоножодог.

Эрдэмтэд ямар тобшололнуудые хэнэб? Тэдэ тобшололнуудай шухалын шухалань имэл даа.

Олон национальностьнуудһаа бүридэһэн экипаж байгуулгын научна гол ёһонуудые сахижа, тэрэнэй гэшүүдэй ухаан сэдьхэлэйнгээ, социальна талаараа хоорондоо таараха байһые хараадаа абабал, олонациональна экипаж бүридүүлгын ухаан сэдьхэлэй асуудалые амжалтатайгаар шиидхэжэ болоно. Түсэблэгдэһэн интернациональна зорилгые бэелүүлжэ эхилхэһээ һураггүй урид тэрээндэ хабаадагшадые гансашье мэргэжэлэйнь талаар бэшэ, мүн бэе бэетэеэ харилсажа шададаг байхаар нарин нягтаар бэлдэхэ хэрэгтэй.

Нимэ зорилго шиидхэлгэдэ эгээл таарамаар хүнүүд хэд бэ гэхэдэ, мэргэжэлэйнгээ талаар эрхим һайн бэлэдхэлтэй байхаһаа гадна, бүлэг бүлэгөөрөө амяарланги хатуу шанга эрхэ байдал туршажа үзэһэн хүнүүд таараха байна. Тиихэтэеэ хамта тэдэнэр түни даруу зантай, сэдьхэл бодолоороо болбосоронги хүнүүд байха болоно.

Энэ һүүлшынхинь гол шухала удха шанартай гээшэ ха. Жэшээнь, томо предприятиин хүтэлбэрилэгшөөр гү, али холын тамаралгын капитанай тушаалда томилогдохоёо байһан хүнүүдтэ ямар үргэн ехэ эрилтэ табигданаб гэжэ мэдээжэ ааб даа. Энэ хадаа эндэ, Газар дээрэ үзэгдэнэ гээшэ. Харин теэд Марс тээшэ гурбан жэлэй аяншалгада ниидэхээ байһан интернациональна экипажай командир ямар шэнжэ шанартай байха болоноб? Мүн лэ тиимэ шэнжэ шанартай байха. Зүгөөр бүри гүнзэгы нягта шэнжэ шанартай байха болоно. Шэнжэ шанарайнгаа, мэргэжэлэйнгээ талаар хэлсээнгүй ехэ нэрэ хүндэтэй, залан хүтэлхэ дүүрэн арга шадабаритай, хүн зонойнгоо ухаан сэдьхэл аятай һайн байлгажа, уялгануудыень тодо һонороор хубаарилжа шадаха хүн лэ хүтэлбэрилэгшөөр томилогдохо зэргэтэй.

Олег БОРИСОВ.
(АПН).

— **Манай ороной газар дээрэ байгуулагдаһан хэдэн олон атомна электростанцинууд тухай мүнөө хөөрэжэ шадаха байнабди. Тэдэнэй дунда Билибинскэ АЭС ямар һуури эзэлнэб?**

— Ороноймнай бүхы атомна электростанцинуудай дунда хоёрхониинь — Кольско ба Билибинскэ — онсо һуури эзэлнэ. Тэдэ хоюулаа оронеймнай хойто зүгэй районуудта баригданхай, хоюулан ашагта малтамалай хүгжэнги районуудтай холбоотой. Энэ промышленность элшэ хүсэ ехээр гаргашалдаг юм. Гэхэ зуура эдэ районууд өөһэдын элшэ хүсэнэй арга нөөсэгүй, харин энээ руу түлишэ асархань ехэ түбэгтэй. Тиимэһээ промышленность элшэ хүсөөр хангаха зорилго имагтал амгалан үеын атомда даалгагдаа бэлэй.

Январиин 12-то элшэ хүсэ үгэһэн Билибинскэ АЭС-эй нэгэдэхи блок 12 мегаватт хүсэтэй. Станциин проектээр хараалагдаһан хүсэн — 48 мегаватт. Тэрэ хадаа Билибинско-Чаунска районой промышленностиин хүгжэжэ байгаа һалбаринуудай хэрэглэмжэ хангаха юм.

Заполярна станциин үшөө нэгэ онсо илгаань тэмдэглэхэ шухала: энэ хадаа орон доторхи түрүүшын атомна теплоэлектроцентраль болоно. Тэрэ хадаа Билибино тосхониие үнэгүй сэнтэй дулаагаар хангаха байна. Жэлдээ арбан һара соо үбэл байдаг районд энэ ушар тон шухала гээшэ.

— **Станциин техническэ талаараа хэр зэргэ зэбсэгжэһэн тухайнь хөөрэжэ үгыт.**

ЧУКОТКЫН АТОМНА «ЗҮРХЭН»

Энэ жэлдэ оронеймнай атомна энергетикэ хорин жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэнь. 1954 оной июньдэ Москва шадарай Обнинск городто 5 мегаватт энергоблогой дэлхэй дээрэхи эгээл түрүүшын атомна электростанци ашаглалгада үгтөө һэн. Харин энэ жэлэй эхеэр заполярна Билибинскэ АЭС-эй түрүүшын энергоблок хүдэлжэ эхилбэ.

СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствын Главатомэнергын начальнигай орлогшо Дмитрий Тониковтой АПН-эй корреспондент Александр Чибисов уулзажа, дэлхэй дээрэхи эгээл хойто зүгэй атомна электростанци тухай хоёр асуудалда харюусахыень гуйһан байна.

— Билибинскэ АЭС хубилгагдаһан уран графитова реакторнуудтай. Тэдэнь дэлхэй дээрэхи түрүүшын Обнинскэ атомна электростанциинхида адли түхэлтэй. Чехословакида ухаалан зохёогдоһон энэ реакторнуудай турбинануудые Брногой машина бүтээгшэд хээ. Эдэ турбинанууд 60 атмосферэ даралтатай хуурай ууралаар хүдэлгэгдэдэг.

АЭС-эй техническэ үшөө нэгэ ондоо илгаань гэхэдэ — уһаар хангалгын түхеэрэлгэ болоно. Тэрээндэ уһа хүргэлгын радиаторна зэбсэгүүд оролсоно. Эдэнь газаа 60 градус хүйтэн байхада, хүдэлхэ аргатай юм. Тэдэниие Венгридэ бүтээһэн байна.

— Мүнөө жэлдэ Билибинскэ ба Кольско атомна электростанцинуудай хоёрдохи энергоблогууд ашаглалгада үгтэхэ, — гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Дмитрий Тоников хэлээ һэн.

Александр ЧИБИСОВ,
АПН-эй корреспондент.

ТЕЛЕВИЗОРЭЙ болон приборнуудай ашаар дежурна врач Ирина Поняева үбшэн хүнэй хойноһоо адаглан хаража байна (Ростовой медицинын институт).

АПН-эй фото.

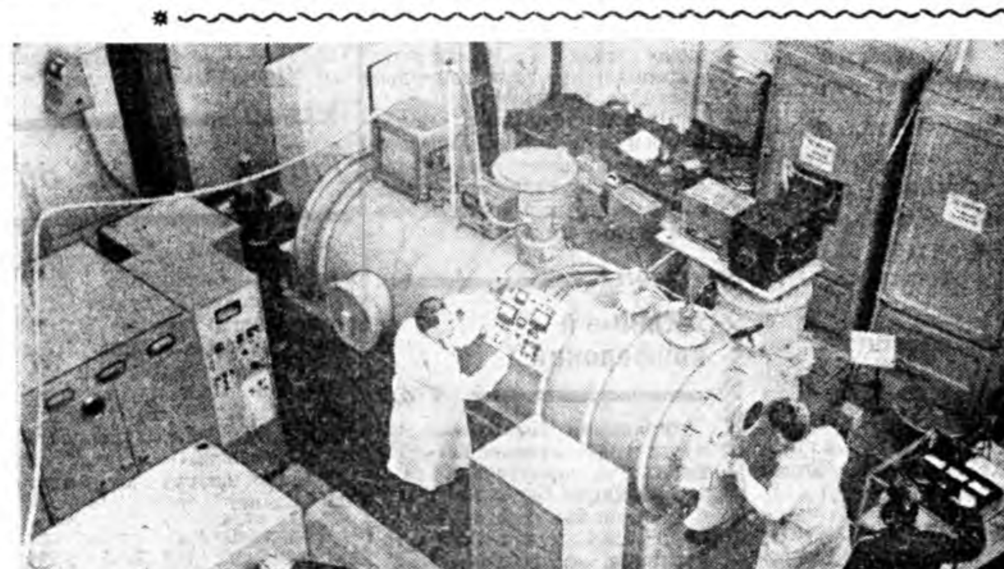
ШАРХА ЭДЭГЭЭДЭГ „ПИСТОЛЕТ“

Үни удаан саг соо эдэгэжэ үгэдэггүй яра, шархануудые эмшэлхын тулада электроаэрозольно «пистоледүүд» Ригэдэ бүтээгдэжэ эхилбэ. Ригын медицинын институдай клиническэ биофизикын отделенидэ эдэ бишыхан аппарадууд зохёон бүтээгдэ. «Пистоледэй» барюул соо хэгдэһэн баллончигой эмшэлэлгын бодос агаараар сэсэргэгдэдэг юм. Эмнэлгын энэ бодосой «манатаһан» шахагдаһан тооһоной жэжэхэнүүд байха тума хүнэй бэеын шархатаһан арһан бүри ехээр сэсэргэгдэхэ байна. Тиигээд бии болоһон аэрозолинууд электрын отрицательна зарядтай болоно, эм домой эмшэлхы хүсые улам ехэдхэдэг юм.

Яра, шархануудые эмшэлдэг ондоо зарим аргануудай өөдэгүй, балай туһагүй байхадань, электрын элшэ хүсэтэй болоһон аэрозолинууд эдэ яра, шархануудые эдэгээжэрхидэг гэжэ клиникэнүүдтэ хэһэн шэнжэлгэнүүд гэршэлэн харуулаа. Ригын медигүүдэй зэбсэгжэһэн «пистоледүүдээр» республикын томо томо больницанууд һаяын сагта хангагдаха байна.

С. ШПУНГИН,
ТАСС-ай корр.

Ригэ.

ЭД ХЭРЭГСЭЛНҮҮДЫЕ олоор үйлэдбэрилхэ үедэ тэдэниие электронно-туяата гэрэлэй ашаар шэрээхэ шэнэ автомат түхеэрэлгэ бүтээгээ. Тэрэнь «ИЭС-ЦИС 700» гэжэ нэрэтэй. Энэ түхеэрэлгэ — Украинын ССР-эй Наукануудай академиин Евгений Патоной нэрэмжэтэ электрошэрээлгын Киевскэ институдай (ИЭС) эрдэмтэдэй болон Германиин Демократическа Республикын Галле хотодохи шэрээлгын түбэй институдай (ЦИС) мэргэжэлтэдэй зохёохы харилсаа холбооной үрэ дүн болоно.

«ИЭС-ЦИС-700» түхеэрэлгые промышленностьда хэрэглэхэдэ, жэлдээ хэдэн миллион түхэриг мүнгэ алмаха арга олгоно. Энэ түхеэрэлгэ 1974 оной Лейпцигэй хабарай ярмагта амжалтатайгаар харуулагдаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ИЭС-ЦИС 700» гэжэ түхеэрэлгэ Украинын ССР-эй Наукануудай академиин Евгений Патоной нэрэмжэтэ электро-шэрээлгын институдай лаборатори соо тодхоотой байна.

АПН-эй фото.

Хоолой дээгүүр татагдаһан хүүргэ

Балтиин онгосо бүтээгшэд «Сахалин-2» гэжэ паром-ледокол бүтээбэ. Түмэр замай шэнэ энэ паром-ледокол Холмск асарагдаба. Тэрэ хадаа «өөрынгөө аха» — «Сахалин-1»-тэй хамта эндэ хүдэлхэ юм. «Ахань» жэл соо Татарска хоолой дээгүүр түмэр замай поезднуудые гаргажа байна. Энэ үе соо дизель-электрическэ паром хадаа бүмбэрсэг дэлхэйе тойроод, дүрбэ дахин бүһэлһэнэй шэнээн зам гаталһан байха.

Далайн хоолой дээгүүр татагдаһан энэ юрэ бусын «хүүргэ» дээгүүр жэлэй хугасаа соо 750 мянган тонно шахуу ашаан шэрэгдээ.

«Сахалин-2» гэжэ паром болбол хоолой дээгүүр гараха поезднуудай ябасые түргэдхэхэ арга олгоно. Хоёрдохи паромой удаа Балтиин онгосо бүтээгшэд сахалинайхидта зорюулжа, нимэ үшөө гурбан судна бүтээхэ юм. Тэдэнэй хоёрынь бэлэн болоод, талмай дээрэ гаргагдаад байна.

Карл РЕНДЕЛЬ,
АПН-эй корреспондент.

ТАЛЫН КАНАЛ

Волго, Ураал мүрэнүүдэй хоорондо хэдэн зуугаад километртэ нэлэнхы үргэн тала хамжыдэг. Уһагүйдэжэ гандадаг, сагаа хүлеэшэһэн энэ газар ехэл үрэжэлтэй һайхан болохо юм. Волго—Ураал гэжэ каналай баригдахада, һаяын сагта эндэ шэнэ байдал түбхинэхэл даа. Хооһон тала дээгүүр Волгоградай сөөрэмһөө Уральск город хүрэтэр 464 километртэ энэ мантан томо гидротехническэ түхеэрэлгэ һунаха байна.

Каналай 222 километр утатай түрүүшын ээлжээнэй барилга 1979 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана. Уһанай урдаха энэ шэнэ зам Баруун Казахстанай ба Поволжиин экономическа холбоо барисаа нилээд һайжаруулха, Ураалай промышленна районой продукци Волгын адагай нютагууд руу асарха арга олгохоһоо гадна, хоёр мүрэнэй хоорондохи талмайе уһалха бшуу.

Мүнөө үедэ «Союзводпроект» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй юрэнхы хүтэлбэри доро «Волгогипроводхоз» (Волгоград), «Ленгипроводхоз» (Ленинград) институдууд проектнүүдые табижа эхилээ. Волгоградай, Саратовай, Ураалай ба Гурьевай областьнуудай газар дээгүүр гарадаг энэ канал шадар бүхыдөө уһалууриин 18 түхеэрэлгэ баригдажа, хоёр миллион үлүүтэй гектар газар уһалагдадаг болохо. Саашадаа үшөө найма миллион гаран гектар бэлшээри уһалха гэжэ багсаагдана. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые 2000 жэл болотор дүүргэхээр хараалагдана.

Валерий МАСЛОВ,
инженер.

Волгоград.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Нефтиин монополинуудай ээрхэлгэдэ эсэргүүсэлтэ

Нефть абадаг гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөнүүд һаяшаг Каирта ба Венэдэ болоо. Нефть худалдадаг араб оронуудай организацинуудай Министрнүүдэй Соведэй (ОАПЕК) заседани Египедэй ниислэлдэ, ОАПЕК-эй зарим гэшүүдэй ородог нефть худалдадаг оронуудай эмхиин экономическа комиссиин (ОПЕК) заседанинууд Австриин ниислэлдэ болоо. Өөһэдынгөөороной гол баялиг болоһо нефтиие бэеэрээ мэдэхэ эрхын түлөө тэмсэл саашадань үргэлжэлүүлхэ асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна.

Нефть худалдадаг оронууд сэбэрлэгдээгүй нефтиин сэнгүүдые дээшэлүүлһэн байна. Энэ хадаа капиталис оронуудта юумэнэй сэнгэй дээшэлэлгые валютно-мүнгэн сангай бэрхэшээлнүүдые зарим зэргээр һулаоруулаа. Гэбэшье капитализмын «үбшэнүүд» жааханааршье һуларaагүй. Тэдэнэр хүгжэнги, капиталис. мүн хүгжэжэ эхилһэн оронуудай нефть хэрэглэгшэдые сэн дээшэлүүлжэ мэхэлдэг байна.

Иимэ эрхэ байдалда нефть худалдадаг оронууд нефтиин концернэнүүдтэ эсэргүү шэнэ үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха гэжэ шиидхэһэн байна. Нефтиин концернэнүүд 55-һаа 87 процент хүрэтэр гаргашалжа шадаха байна. Мүнөө эндэ концернэнүүд шэнгэн түлишые үнэтэйгөөр худалдаһанайнгаа ашаар угаа ехэ ашаг олзо олоно. Нефтиин баррель бүхэниие худалдаһанайнгаа түлөө 4 шахуу долларой ашаг олзо оруулнад. ОПЕК-эй генеральна секретарь Абдеррахман Хен нигэжэ мэдүүлээ. Налог дээшэлүүлгэ баруун оронуудай нефтиин монополинуудай абадаг хэтэрмэ ехэ ашаг олзын зарим хубиие нефть худалдадаг оронуудай абаха арга олгохо байна. Хэдэн арбаад миллион долларой хэмжээтэй угаа ехэ мүнгэн тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Нефтиин монополинуудай мүлжэлгэһөө байгаалиингаа баялигуудые хамгаалхын түлөө ОПЕК-эй гэшүүн оронуудай абажа байһан шэнэ хэмжээнүүд ООН-ой Генеральна Ассамблейн VI тусхай сессиин баталан абаһан «шэнэ экономическа шэнэ гурим байгуулха тухай декларацитай» хүсэд таараалдана. Байгаалиингаа баялигуудые хүсэдөөр өөһэдөө мэдэхэ бүрин эрхэ гүрэн бүхэндэ тус документын ёһоор олгогдоһон байха юм. Тиигэбэшье нефть абадаг оронуудай һанаашалгануудта баруун оронууд дурагүйтэн хандаһан байха юм.

Нефтиин монополинуудай аша туһые харадаг империалис этэгээдүүд нефть абадаг оронуудта баалалта хэхэ һэдэлгэнүүдые гаргаһан байна. Гэбэшье араб арадуудай нефтиин сэн хямдаруулха, нефть худалдалгые хорилгоһоо эсэслэн арсаха тухай баруун оронуудай монополис этэгээдүүдэй хэһэн эрилтые ОАПЕК-эй гэшүүн оронуудай зүблөөн буруушааһан байха юм. Өөһэдынь нефтьгүй, тэрэнэй сэнгүүдэй дээшэлэлгэһээ хохидодог араб оронуудта түрсэгүй удаан болзоропй урьһаламжа үгэхэ, нефтиин тусхай фонд байгуулха гэжэ дурсагдаһан зүблөөндэ хабаадагшад шиидхэһэн байна бшуу.

ЕЭС: үгэсэлгэ асуудал шиидхэжэ шадахагүй

«Юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудай Министрнүүдэй Соведэй сесси июниин 4-дэ Люксембургда болоо. Тэрэниие Баруун Европын оронууд ехэ һонирхолтойгоор хүлеэһэн байха юм. Энэ хадаа ФРГ-дэ ба Францида правительствануудай һэлгэһэнэй һүүлээрхи ЕЭС-эй хүтэлбэрилхы органой нэгэдэхи, Англида лейбористнуудай засагаа гартаа абаһанай һүүлээрхи хоёрдохи сесси болоно. Энэ сесси хадаа хоорондоо ехээр арсалдадаг энэ амяраа политико-экономическа бүлэглэлэй орёо асуудалнуудые «юрэнхы дэлгүүрэй» гурбан ороной шэнэ правительствануудай яажа шиидхэхэ хүсэлэнтэй байһые харуулха зэргэтэй байгаа. ЕЭС-эй зарим этэгээдүүд хадаа «юрэнхы дэлгүүр» бэрхэшээлнүүдһээ гаража шадаха гэһэн һанамжа гаргадаг болоһон байха юм. Гэбэшье сессиин дүнгүүд тэдэнэрэй этигэл найдабариие харюулаагүй.

Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Дж. Каллагэнтэй хэлэһэн үгэ сессидэ хабаадагшадай анхарал ехээр хандуулаа. ЕЭС-тэ Англиин гэшүүн болоожо орохо гуримые шэнээр хаража үзэхэ тухай лейборис правительствын дурадхалнуудые тэрэ найруулан хэлэһэн байна. ЕЭС-эй Министрнүүдэй Соведэй урда тээхи сессиин апрелиин 1-дэ болоходо, тус асуудал шиидхэлгын ехэ «хэсүүтэйгээр» табигдаһан тухай тэрэ хэлэһэн аад, мүнөө зөөлэрэнги үгэ хэлэбэ гэжэ ажаглагшад багсаан тухайлһан байна. Вильсонэй правительство өөрынгөө хараа бодол нилээд ехээр хубилгаа гэжэ энэ ушарые шэнжэлэгшэд тоолоно. Засагаа гартаа абахынгаа урда тээ тус асуудал һунгагшадай һанамжада табихабди гэжэ найдуулһан лейбористнууд «юрэнхы дэлгүүртэ» Англиие үлөөхэ гэжэ мүнөө хүсэнэ ха даа. Каллагэнэй хэлэһэн үгэ дээрэһээ хаража үзэхэдэ, ЕЭС-эй юрэнхы бюджедтэ Англиин оруулха түлөөһэ хороохоор, тэрэшэлэн «юрэнхы дэлгүүрэй» хүдөө ажахын политикые зарим зэргээр хубилгахые Англи зүбшөөнэ. Энэ политикаһаа уламжалан, Англи харилсаа холбоото оронуудһаа эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри хямда сэнтэйгээр абажа шадаха болоно. «Юрэнхы дэлгүүрэй» гол дүримүүдые шэнэдхэн хубилгаха тухай хэлсэгдэхэеэ болинхой.

«Юһэн» ороной, тусхайлбал, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй, бусад министрнүүд эдэ дурадхалнуудта дурагүйгөөр хандаа. Гэбэшье тэдэнэр тус асуудалаар гүнзэгы ехэ арсалдаануудые дэбэрээхэгүйн тула тус асуудал шиидхэлгые хойшолуулха гэжэ шиидэһэн байна. Гадаадын оронуудай эд бараа худалдажа абалгые хизаарлаха талаар Италиин правительствын абажа байһан хэмжээнүүд тухай—баһа нэгэ арсалдаата асуудал сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ мүн лэ үгэсэлгөөр дүүрэһэн байха юм.

Тиимэ болохолоороо, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгэ хойшолуулха гэһэн һанамжа Люксембургда элеэр гараһан байха юм. Асуудал шиидхэлгые хойшолуулга «юрэнхы дэлгүүр» доторхи зүрилдөөнэй хурсадалгые зайсуулжа шадахагүй.

Хани барисаан, үгээ ойлголсолго

Афганистанай Республикын гүрэн түрые толгойлогшо, премьер-министр Мухаммед Даудай Советскэ Союзда ерэһэн, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан ба хөөрэлдэһэн ушар СССР Афганистан хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаа хүгжөөлгэдэ шэнэ шухала алхам болоно.

Хоёр хүршэ ороной хоорондохи хани барисаанай, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбооной үндэһэ һуури таби гаран жэлэй урда тээ, 1919 ондо, хоёр арадта орёо оршон байдалай тохёолдожо байһан үедэ табигдаһан байха юм. Агууехэ Ленинэй хүтэлбэрилдэг залуу совет республика революцида харша хүсэнүүдтэ ба интервенцидэ эсэргүү хүндэ хүшэр баатарлиг тэмсэл тиихэдэ хэжэ байһан юм. Бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэ байдалтай болохын тулада афган арад Англиин империалистнуудтай шуһата байлдаа тиихэдэ хэжэ байгаа. Афган патриодуудай уряада харюусан Совет гүрэн бэеэ даанхай Афганистаниие түрүүлэн мэдэржэ, илалта туйлахынь тулада тэрээндэ шухала дэмжэлгэ ба туһаламжа үзүүлһэн байна.

Саашадаа Советскэ Союз афган арадай һайн сэдьхэлтэ, үнэн сэхэ ханинь хододоо байжа, бэеэ даанхай экономикын үндэһэ һуури байгуулан бэхижүүлгэдэнь, национальна кадрнуудые бэлдэлгэдэнь, национальна соёл хүгжөөлгэдэнь туһаламжа үзүүлээ. 70 шахуу промышленна, хүдөө ажахын ба бусад барилганууд СССР-эй сэхэ хабаадалгатайгаар ба туһаламжатайгаар бодхоогдоһон гү, али бодхоогдожо байнхай. Урда тээнь дабагдашагүй байһан хада хүбшэнүүдээр, хооһон тала гобинуудаар гараһан мүнөөнэй автомобильна харгынууд урда тээнь амяраа холо байһан Афганистанай районуудые нэгэдүүлээ. Электростанцинууд, аэродромууд, гол мүрэнэй портнууд, газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүд, хэдэ хэдэн томо предприятинууд баригдаа.

1973 оной июльдэ Афганистанда республиканска байгуулалтын тогтоходо, энэ эртэ урдын ороной түүхэдэ шэнэ хуудаһан нээгдээ. Социальна гүнзэгы ехэ шэнэдхэлгэ хэхэ, экономикые дэбжээхэ, хүн зоной ажабайдал һайжаруулха зорилго республиканска правительство урдаа табиһан байна. Үрэһэ, үтэгжүүлгэ, багажа зэбсэг худалдажа абахын тулада таряашадта урьһаламжа үгтэнэ.

Промышленностьда гүрэнэй секторые бэхижүүлхэ, байгаалиин баялигуудые саашадаа бүри ехээр ашаглаха хэмжээнүүд абтана. Байгаалиин газ абалгые хоёр жэлэй турша соо хоёр дахин ехэ болгохоор хараалагдаа. Тэрэнэй нилээд ехэ хубинь Советскэ Союз руу дамжуулагдадаг юм. Хүдэлмэришэдэй байдал һайжаруулхын тулада салин хүлһэнэй эгээн доодо захын хэмжээн дээшэлүүлэгдээ, хүдэлмэриин неделиин утань 45 часаар хизаарлагдаа (урдань хүдэлмэриин неделиин утань заримдаа 84 час болодог байгаа).

Шэнэ ажабайдал зохёолгодоо, республиканска байгуулалтые бэхижүүлгэдээ саашанхи амжалтануудые туйлахынь хани барисаата афган арадта совет хүнүүд хүсэнэ. Мухаммед Даудай манай орондо айлшалалга совет-афган заншалта хани барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ байһаниинь сохомтой.

А. БИРЮКОВ,
Е. ЕГОРОВ,
А. СТУПАК.
(ТАСС).

ЭРДЭМЭЙ РЕПОРТАЖ

ОРЬЁЛ ӨӨДЭ...

Үглөөнэй тунга агаарай хоншуухан үнэр таһаг соо анхилна. Эндэ шалгалта барплаха байһан хүнүүд таһагай сонхонуудые эртэлэн сэлижэ, арюухан үглөөнэй агаар оруулһан байгаа ха. Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтдай буряад хэлэ бэшэгэй болон литературын багшанар, эрдэмэй кандидадууд Ц. Ц. Цыдыпов, Э. Р. Раднаев гэгшэд энэ таһагта орожо, тус институтда заочноор һураха хүсэлтэйгөөр сугларагшадһаа шалгалта абахаар бэлэдхэл эхилбэ.

Оршон тойронхи бүхы байдал буряад хэлэ ба литературын түүхэ тухай хөөрэһэндэл үзэгдэнэ. Таһагай зүүн ханада РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата багшанарай дүрэ зурагууд харагдана. Тэдэнэй дунда Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулиин багша, Социалис Ажалай Герой Ц. Н. Номтоев, республиканска 1-дэхи интернат һургуулиин багша Х. Д. Дамдинова, Хориин аймагай Тээгдын дунда һургуулиин багша Н. Ц. Панзатов болон бусад бии.

Ургажа байгаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа, хүндэтэ нэрэ солодо хүртэгшэдэй хажууда республикымнай һургуулинуудай түрүү багшанарай дүрэ зурагуудай байһаниинь һайшаалтай.

Шалгалтын эхилхэ ёһотой 9 час болобо. Түрүүшын зургаан хүн орожо, биледүүдые ходолхоор уригдаба. «Хүнэй хүбүүн зоригтойдоо һайн» гэжэ улад зон хэлсэдэг. Тэрээндэ баримта болгоһондол, Бальжинима Бадмаев эгээл түрүүлэн билет һугалба. Тэрэ мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида пионервожатаар хүдэлнэ. Сэрэгэй албан дүүргэдэнхэй. Гансал саашаа һуража, наһанайнгаа мэргэжэл шэлэхэ зорилготой болонхой. Зорилгонь — буряад хэлэ бэшэг, литература шудалха. Бальжинима түрүүшынгээ гурбан шалгалта амжалтатай үгөө. Һүүлшынгээ шалгалтые мүн лэ һайнаар бараад, зориһондоо хүрэхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Билет соо гурбан асуудал табигданхай байгаа. Асуудал бүхэндэ харюу ондо ондоо багшанарта үгтөө. Буряад литература заадаг М. М. Хамгушкеева хэдэн хүнэй харюугаар омогорхон һуугаа һэн. Дунда-Агын 8 жэлэй һургуулиин пионервожата басаган Дугбэйма Жигмитова Х. Намсараевай рассказуудые тон һайнаар мэдэхэ байһанаа харуулаа. Тиихэдэ Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулиин эхин классуудай багша Ц. Ж. Цыжипова биледэйнгээ бүхы асуудалнуудаар «эрхим» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Цыбигма Жамьяновна педучилищи дүүргэһээр долоодохи жэлээ багшалжа байна. «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр шалгалтануудаа бараад, нютагаа, һурагшадтаа бусахадань ямар һайн гээшэб? «Багша, та шалгалтаяа хэр үгөөбта, ямар сэгнэлтэнүүдые абаабта?» гэжэ заагүй һураха бшуу. Тиихэдэнь багша дуратайгаар, нюуса омогорхолоор харюусахал даа.

Цыбигма Жамьяновнада институтда дүүрэн амжалтатай һураха арга бии. Юуб гэхэдэ, тэрэ РСФСР-эй габьяата багша, Социалис Ажалай Герой Ц. Н. Номтоевтой, буряад хэлэ бэшэг, литературын багшатай, уран зохёолшотой нэгэ һургуулида хүдэлнэ бшуу. Дүй дүршэлыень, шадабаринень халан абахада урматай ха юм.

— Цыремпилэй образые Цыдыпова тон һайнаар тайлбарилан харуулаа, — гэжэ М. М. Хамгушкеева тэмдэглээ һэн. Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Серафима Цыбиковна һургуулитай мүн лэ һайн танил болонхой юм. Тэрэ 5-дахи жэлээ багшална.

Заочноор һуража, дээдэ мэргэжэлтэй багша болохоор зоригжоһон эдэнэрэй олонхинь һургуулида хүдэлжэ байһан зон. Тиихэ зуураа, хуу тусгаар дунда мэргэжэлтэй.

Багшын ажал тон хүндэ болоо гэжэ зариман хэлсэдэг. Энэньшье зүб. Теэд хүнгэн ажал гэжэ байдаг аал? Багшын ажал хүндэшье, хүндэтэйшье, һайханшье ха юм. Тиимэл хадань, багша багшал зандаа үлэхээ һанадаг.

«Арадай багша... хэзээдэшье үзэгдөөгүй эгээн үндэр шата тээшэ хододоо эрмэлзэдэг».

В. ТОКТОХОЕВА.

А. С. ПУШКИНАЙ ТҮРЭҺӨӨР 175 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ПСКОВСКО ОБЛАСТЬ. ПУШКИНСКА ЗАПОВЕДНИК. МИХАЙЛОВСКОЕ ТОСХОН.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАНАНАРИВЕ

Үнэмшэлгын грамотануудые барюулба

ТАСС

СССР-һээ Малагасийска Республикада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд А. И. Алексеев Малагасийска правительствын толгойлогшо Габриэль Рамананцуада үнэмшэлгын грамотанууд июниин 8-да эндэ барюулба.

Уласхоорондын харилсаанууд амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудта, адли тэгшэ эрхэдэ, нэгэ нэгэнэйнгээ бэеэ дааһан байдал хүндэлхэ, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһонуудта үндэһэлхэ ёһотой гэжэ Малагасийска Республикын правительство, арад зон тоолоно гээд Г. Рамананцуа үнэмшэлгын грамотануудые абахадаа мэдүүлээ.

Һүүлэй үедэ хоёр ороной хоорондо тогтоһон һайн һайхан харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ Малагасийска правительствын толгойлогшо тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

ДКМФ-эй конференци

ТАСС

Франциин Коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй национальна конференци Париж шадарай Баньодо нээгдэбэ. Франциин Коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй генеральна секретарь Ж-М. Катала демократическа хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэлдэ залуушуулай зорилгонууд тухай гэһэн элидхэл конференци дээрэ хээ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-эй национальна оборонын министр армиин генерал М. Дзуртай уулзаһан тухай мэдээсэлые Прагын газетэнүүд тунхаглаба. М. Дзурай хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ошолго Советскэ Союзай ба Чехословакиин арад зоной, арминуудай хоорондын хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ байна гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Афганистанай Республикын гүрэнэй толгойлогшо, Премьер-Министр Мухаммед Даудай хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ошоод бусалга совет-афган хани хүршэ ёһоной харилсаае саашадань аша үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ юм гэжэ Афганистанай газетэнүүд бэшэнэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-правительственна делегациин Польшодо ерээд байһан тухай Варшавын, Берлинэй хэблэл үргэнөөр тунхаглана. Делегациин гэшүүдэй Польшын ажалшадтай уулзалганууд аха дүүгэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэржэ, хоёр социалис ороной арадуудай бата нэгэдэлтэй байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Берлинэй «Нойес Дойчланд» газетэ тэмдэглэнэ.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай материалнуудые үргэнөөр тунхаглахадаа, совет-американ харилсаанай хүгжэлтэ шахардуу байдал саашадань һулаоруулха, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ байна гэжэ элдэб оронуудай хэблэл мэдээсэнэ.

США-да хүдэлмэригүйшүүлэй улам бүри олошорожо байһан тухай» «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, элшэ хүсэнэй дутагдалһаа уламжалан, Холбоото Штадуудта хүдэлмэригүйшүүлэй тоо улам нэмэһэн байха юм.

(ТАСС).

ХАНОЙ

Табан жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын байгуулагдаһаар табан жэлэй ойтой дашарамдуулан, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын Түрүүлэгшэ Хюинь Тан Фат Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэһэн байна.

Революционно тэмсэлдэ хатуужаһан РЮВ-эй ВРП Урда Вьетнамай арадай ори ганса ёһотойл түлөөлэгшэ болоно гээд Хюинь Тан Фат мэдүүлбэ. Эмхидхэгдэн байгуулагдаһанһаа хойшо РЮВ-эй ВРП орон дотороо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ ехэ хүндэтэй болонхой.

Һүүлэй табан жэлэй турша соо, нэн түрүүн, Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо Урда Вьетнамай арад зоной туйлаһан илалтануудай асари ехэ удха шанартай байһые РЮВ-эй ВРП-гэй түрүүлэгшэ тэмдэглэбэ.

УЛААН-БААТАР

ПУШКИНАЙ ТҮРЭҺЭН ҮДЭРНҮҮД МОНГОЛДО ТЭМДЭГЛЭГДЭБЭ

ТАСС

Ородой агууехэ поэдэй түрэһөөр 175 жэлэй ойе Монголой Арадай Республикын олониитэ, уран зохёолдо дуратайшуул эдэ үдэрнүүдтэ үргэнөөр тэмдэглэбэ. Газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан олон статьянууд, Монголой радиогоор, телевиденеэр хэгдэһэн дамжуулганууд энэ баярта ойдо зорюулагдаһан байгаа.

МНР-эй хүн зон бага, ехэ илгаагүй А. С. Пушкинай зохёолнуудта дуратай юм.

Мүнөөнэй монгол литературын үндэһэ һуури табигша, элитэ ехэ поэт ба прозаик Д. Нацагдорж Пушкинай зохёолнуудые түрүүлэн оршуулһан байгаа. А. С. Пушкинай нүгшэһөөр зуун жэлэй ойдо зорюулжа, 1937 ондо агууехэ поэдэй дүрбэн шүлэг монгол хэлэн дээрэ түрүүшынхеэ оршуулагдаа һэн.

Монголой мэдээжэ уран зохёолшо, оршуулагша Ч. Чимидэй «Евгений Онегиниие» оршуулалга республикын литературна ажабайдалда ехэ ушар болоһон байгаа.

БОНН

Г. ШМИДТЫН ХӨӨРӨӨН

ТАСС

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи договор хоёр гүрэнэй харилсаа холбооё үргэдхэлгын үндэһэ һуури табина гэжэ ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт «Зюддойче цайтунг» газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлээ. «Имагтал дипломатическа бэшэ, харин экономическа, техническэ, промышленна, научна асуудалнуудаар», мүн хүдөө ажахын ба транспортын һалбарида Советскэ Союзтай үргэн ехэ харилсаа тогтоохо ёһотойбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Канцлерай хэлэһэнэй ёһоор, ФРГ-гэй мүнөөнэй правительство Брандт-Шеелиин правительствын политикын үндэһөөр СССР-тэй, бусад социалис оронуудтай харилсаагаа хүгжөөхэ байна. Энэ политикые залан сэхээр бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ гээшэ правительствымнай гол зорилго болоно гэжэ Г. Шмидт тоолоно.

ДЕЛИ

ОРЁО ШУХАЛА АСУУДАЛ

ТАСС

Гэр байрын асуудал хадаа мүнөө үедэ Индиин үмэнэ оршоһон гол шухала асуудал болоно гээд ниитын хүдэлмэриин ба гэр байра барилгын министр Бхола Пасван Шастри мэдүүлээ. Орон доторнай бүхы дээрээ 15,6 миллион байра, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 11,3 миллион байра дуталдана гэжэ тэрэ, Мадраста үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглэбэ. 7 миллионһоо үлүү хүнэй ажаһуудаг Калькуттада гэр байра ехээр дутана.

Индиин бэеэ дааһан байдалтай болоһон жэлнүүдтэ гэр бариха талаар яһала ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ Б. П. Шастри мэдүүлээ. Гол түлэб барилгын материалнуудай дуталдаһан дээрэһээ гэр барилга һаатаалда ороно. Эгээл иимэһээ барилгын материалнуудай национальна нэгэдэл эмхидхэн байгуулха гэһэн шиидхэбэри Индиин правительство абаба.

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй богонихон заседани эндэ боложо, тэрэниие Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида абаха тухай Бангладешэй Арадай Республикын гуйлтые дахинаа хаража үзэхые нэгэн һаналтайгаар тогтообо. Энэ асуудал 1972 оной август һараһаа Соведэй зүблэхэ зүйлдэ табигдадаг юм. Энэ асуудал тушаа дуугаа үгэлгэдэ хорюул табиһан КНР-эй түлөөлэгшын хэтэрмэ муухай ябуулгаһаа уламжалан, Бангладешэй гуйлтые Аюулгүйн Совет мүнөө болотор хангажа шадангүй байһаар.

КАБУЛ

Үндэр баян ургасын эшэ үндэһэн

ТАСС

Энэ жэлдэ Афганистанай хойто захын найман провинцида 68 мянган гектар дээрэ хлопчатник таригдаха юм. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 17 мянган гектараар ехэ.

Тарилга хэхын тула 4,2 мянган тонно хлопчатнигай үрэһэн, 3,4 мянган тонно химическэ үтэгжүүлгэнүүд, хорон химикадууд провинцинуудта үгтөө гээд «Анис» газетэ бэшэнэ.

Хлопогой ургаса нёдондонойхиһоо 50 процентээр үлүү һайн байхаар хүлеэгдэнэ. Тиигэжэ ороной текстильнэ предприятинуудай үйлэдбэриин хүсые бүрин ашаглажа, түүхэй хлопок гүрэндэ худалдаха үнэ сэнгыень дээшэлүүлһэнэй ашаар хлопок угруулагшадай байдал һайжаруулха байна.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

КАРТОТЕКЭ СОО НЭГЭ МИЛЛИОН ҮГЭ

ТУСХАЙ словарьнуудые бэлдэн зохёодог Швециин элитэ мэдээжэ эрдэмтэ Ингвар Гульберг онсо өөрсэ картотекэ байгуулба. 35 жэлэй турша соо тэрэ элдэб үгэнүүдтэй, үгүүлэлнүүдтэй нэгэ миллионһоо үлүү карточка дүүргэһэн байна. Гульберг 130 мянган үгэтэй швед-англи хэлэнүүдэй словарь бэлдэжэ, хэблүүлжэ гаргуулаа. Харин мүнөө англи-швед хэлэнэй бүри үргэн ехэ тусхай словарь бэлдэжэ байна.

УРГАМАЛАЙ АЙМАГ... ХӨӨРЭНЭ

КАВКАЗДА, Дунда Азида, Крымдэ, Алтайда ошожо, ургамалайнь аймагтай танилсахын тула Ленинскэ хадануудта, Московско гүрэнэй университедэй Ботаническа саадта орожо, харахада болоно гээд хэлсэдэг. Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы заха булануудта ургадаг 6 мянгаһаа үсөөн бэшэ түрэлэй ургамалнууд эндэ бии юм. Курильска набтархан хулһан, Азида ургадаг купальница гэжэ ургамал, зүүн шэнги хадхууртай борбоосгойтой американ хасуури, урда зүгэй һалбагар миндань эндэ бии.

Альпинари хадаа саадай эгээн лэ үзэсхэлэн һайхан газар болоно. Гранит шулуугаар хэгдэһэн Крымэй, Кавказай, Алас-Дурна зүгэй хада уланууд, Карпадай шэлэнүүд эндэхи байгаали, нютагай ургамалнууд тухай һонирхолтойгоор хөөрэнэ.

Саад һая бии болгогдоһон 1950 ондо, университедэй ... нэ байшангай баригдажа байха үеэр, тэрэнэй һуури табигдаһан байгаа. Гэбэшье манай орон дотор, мүн хилын саанашье үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Ороной ботаническа саадуудтай, институдуудтай холбоо барисаа тогтоохоһоо гадна, тэдэнэй хүдэлмэришэд дэлхэйн ботаническа олон эмхи зургаануудтай, эдэнэй дунда Англиин королевскэ ботаническа саадтай харилсаатай юм.

БАГАСОҺАА СААРҺАН ХЭГДЭНЭ

ЭНЭ ЖЭЛДЭ ороной саахарай заводууд 300 мянга гаран тонно багасо (тростнигһаа буйлуулагдаһан холисо) Кубын саарһанай фабрикануудта эльгээбэ. Урдандаа хэрэглэгдэдэггүй байһан энэ үнэтэ түүхэй эд саарһа үйлэдбэриндэ хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ урдандаа хариин оронуудһаа туйлай ехэ түүхэй эд абадаг байһанаа болибо.

Кубын хүдөө ажахын гол ургамалай үлэгдэлнүүдые ашаглалгын дүй дүршэл сахаарай тростник ургуулдаг хүгжэжэ байгаа оронуудай экономикодо ехэ удха шанартай байха юм.

УЛИТКА ГАДААДАДА ХУДАЛДАХА

СЛОВАКИИН хүдөөгэй ажалшад кулинарида хэрэглэгдэдэг 30 центнерһээ үлүү виноградна улиткануудые жэл бүри суглуулжа, харин оронуудта эльгээдэг байна.

Улиткануудые суглуулха талаар һурагшадай, залуушуулай үүсхэл ороолдолго дэшэлүүлхын тула Словакиин эд хэрэглэгшэдэй кооперативуудай холбоон эгээн ехэ улитка суглуулжа тушааха конкурс энэ жэлдэ соносхобо. Эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан табан һургуули бэлэгүүдтэ хүртэхэ. Харин нэгэдэхи һуури эзэлһэн һургуули үшөө 1.100 крооноор шагнагдаха байна. Ехэ улитка суглуулһан хүнүүдтэ шан барюулагдахаар тогтоогдоо.

АМИ НАҺАНДАА ХОРО ХҮРГЭЛГЭ

ҺҮҮЛЭЙ табан һарын турша соо Франциин тамужань полици 13,6 килограмм героин оложо абаба. Наркотигуудые Гонконгһоо Амстердам абаашажа ябаһан хитад баригдажа тушаагдаа. Имагтал июниин 3-да Парижай Орли гэжэ аэропортдо, Франциин ба Бельгиин хилэ дээрэ наркотигуудые газаашань худалдадаг нюуса эмхиин бүлэг гэшүүд баригдаа. Героин, кофеин морфин, кокаин гэгшэдһээ бүридэдэг «хүрин саахар» Амстердам абаашахые контрабандистнууд һэдэһэн байна.

Энэ зүйл 1973 оной хабар Европодо түрүүшынхеэ асарагдаа һэн. Сэбэр сагаан героинһаа «үлүү һайн» юумэниинь юуб гэбэл, тэрэ һураггүй багаар газар эзэлдэг. Сэхыень хэлэхэдэ, Франциин полициин түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, «хүрин саахар» хүнэй досоо ехээр бөөгнэрүүлдэжэ ами наһанда үхэлэй аюул хүргэхэдөөшье һаатахагүй байна. Теэд али бүхы аргаар мүнгэ олохые эрмэлзэгшэд хүнэй ами наһан тухайда хаанаһаа һанаагаа зобохо һэм даа.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 Телевизионно һонин. 19.20 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.50 — «Прогресс» гэһэн программа. СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойдо. 20.30 — «Хүдөөгэйхид үгэдөө хүрэнэ». Буряадай АССР-эй совхозуудай нэгэдэлэй начальник Г. П. Тюменцев дамжуулагда хабаадалсана. 20.50 — «Үйлэдбэриин техническэ мэдээсэл». 21.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.15 — Соносхолнууд. 21.20 — «Улица без конца» — уран һайханай фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03441. Заказ № 00444